

Täysistunto

Torstai 27.3.2025 klo 16.00—17.58

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 17.58.

Puhetta johti puhemies Jussi Halla-aho (16.00—17.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
työministeri Arto Satonen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sisäministeri Mari Rantanen
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

2.1. Suullinen kysymys sosiaali- ja terveystalouden lisäleikkausten kohdentamisesta (Tytti Tuppurainen sd)

Suullinen kysymys SKT 49/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Orpon—Purran oikeistohallitus on epäonnistunut karulla tavalla maamme taloudenhoidossa. Uusimpien talouden ennusteiden mukaan Suomen talous ja kuluttajien luottamus jatkavat laahaamistaan, ja sama pätee myös työllisyyteen. Arvoisa pääministeri Orpo, teidän hallituksenne lupasi aloittaessaan luoda 100 000 uutta työpaikkaa, ja nyt kaksi vuotta myöhemmin Suomessa on 76 000 työllistä vähemmän ja miesten työttömyysaste on Euroopan maiden korkein. Työllisiä naisia on 58 000 vähemmän kuin viime vuoden helmikuussa.

Nämä luvut ovat lahjomattomia. Ne kertovat karulla tavalla teidän hallituksenne epäonnistumisesta, ja tämä on se syy, minkä vuoksi te olette nyt tekemässä lisäleikkauksia. Näistä lisäleikkauksista olemme nyt saaneet tietää jotain, ja näyttää siltä, että hyvinvointialueille [Puhemies koputtaa] vanhusten kotihoitoon ollaan tekemässä uusia leikkauksia: miljoona kotihoidon käyntiä vähemmän. [Puhemies: Kysymys!] Pääministeri Orpo, onko oikein maksattaa epäonnistunut talouspolitiikkanne kotona palveluita tarvitsevilla vanhuksilla? [Mauri Peltokangas: Härski kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan edustajia minuutin aikarajasta. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä talouteen tulee, niin täytyy taas muistuttaa siitä, millaisessa maailmantilassa me eletään. Millaisessa maailmantilanteessa me eletään? Venäjä hyökkää neljättä vuotta Ukrainassa, ja meillä on erittäin suuri epävarmuus muun muassa Yhdysvaltojen muuttuneen politiikan vuoksi, muun muassa kauppapolitiikan vuoksi. Tällä hetkellä oikeastaan koko Eurooppa odottaa, eurooppalaiset markkinat odottavat, meidän keskeiset markkina-alueemme odottavat.

Suomessa alkavat olla asiat siinä mielessä valmiina, että me olemme valmiita talouden kasvuun. Hallituksen tekemät uudistukset tulevat tuottamaan tulosta, kun talous lähtee kasvamaan, mutta se on nyt meistä riippumatonta, miten me saamme rauhan Ukrainaan, miten me saamme tämän tilanteen rauhoittumaan, niin että talouden kasvulle tulee tilaa.

Mutta minä haluan antaa toivon viestin siitä, että joka puolella, lähes joka puolella Suomea, on tällä hetkellä erinomaisia investointihankkeita odottamassa sitä, että ne lähtevät liikkeelle, ja niitä on jo lähtenyt liikkeelle. Tänään olemme saaneet lukuja siitä, että kotitalouksien luottamus on parantunut. Tulee positiivisia viestejä. Meidän täytyy vahvistaa tätä viestiä ja tehdä kaikkemme, että me saadaan Ukrainaan hyvä rauha, kestävä rauha, jotta Ukrainan jälleenrakentaminen lähtee liikkeelle. Se tulee kaikki näkymään suomalaisten työllisyydessä, kotitalouksien ostovoimassa ja siinä, että me pystytään turvaamaan meidän hyvinvointiyhteiskunta.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.04 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tosiasia on se, että hallitus on täydellisesti epäonnistunut kasvupolitiikassaan. Siitä nämä työllisyyden surkeat luvut kertovat. Taloutta painaa nyt erityisesti luottamuspulla, ja nämä leikkaukset ja lisäleikkaukset ovat omiaan pahentamaan taloudessa vallitsevaa luottamuspullaa. [Juho Eerola: Ja nämä puheet!]

Mutta, pääministeri Orpo, me olemme nyt tosiaan jotain saaneet tietää niistä leikkauksista, joita te olette pitkään piilotellut, ja ne kohdistetaan vammaisiin, vanhuksiin, heikommassa asemassa oleviin ja lapsiin. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Jotain olette tänään julkistanut, mutta edelleen te kuitenkin piilottelette säästöjä. [Ben Zyskiewicz: Missä teidän työllisyysvaikutukset ovat?] Te ette kerro, mistä koulutuksessa leikataan, ettekä te myöskään edelleenkaan kerro, mihin sosiaalihuoltoon tehtävät säästöt ja leikkaukset kohdennetaan. Pääministeri Orpo, onko teillä nyt selkärankaa kertoa eduskunnalle, minne tulevat 100 miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuoltoon, siis ikäihmisten ja vammaisten palveluihin, tullaan kohdentamaan? [Mauri Peltokangas: Teidän työllisyysvaikutuksenne ovat komerossa yhä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut ja lukenut opposition pelotteluja siitä, mistä kaikesta hallitus on leikkaamassa.

Ensinnäkin, me emme tee lisäsäästöjä. Nämä ovat säästöjä, jotka hallitus on omista päätöksissään aikaisemmin tehnyt. Me muutamme niiden kohdennusta, ja on varmaan selvää, että tämä sali hyvin tietää, että esimerkiksi erikoissairaanhoidosta tai sairaalaverkosta ei ole halua lähteä tekemään leikkauksia. [Suna Kymäläinen: Te leikkasitte jo joulukuussa!] Sen lisäksi me emme lakkauta synnytysosastoja. Me emme ryhdy määrittelemään, millaisia palveluita erikoissairaanhoidon piiristä saa. Me emme tee esimerkiksi alennusta lastensuojelun jälkihoitoon, jota meille esitettiin. [Sofia Virta: Se tehtiin jo! — Suna Kymäläinen: Se tehtiin jo!] Virkapohjassa oli esityksiä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] joita me emme ole tekemässä. Ympäri vuorokautisen hoivan asiakasmaksut eivät nouse. [Antti Kaikkonen: Kysyttiin, mitä te teette!] Erikoissairaanhoidon maksuja ei nosteta. Ne ovat kaikki niitä, mistä te olette pelotelleet suomalaisia. Me emme ole näitä tekemässä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Me olemme hakeneet vaihtoehtoisia säästökohteita, [Mauri Peltokangas: Vastuutonta pelottelua!] jotka ovat mahdollisimman vähän haitaksi, mahdollisimman vähän haitaksi niihin verrattuna, mitä meille esitettiin. Siksi tämä työ [Puhemies koputtaa] vaati aikaa, koska me halusimme löytää parhaan mahdollisen tuloksen suomalaisten kannalta ja [Puhemies koputtaa] niiden kannalta, jotka näitä palveluita tarvitsevat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

16.06 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, todella on niin, että tämä on Euroopan huonoin työllisyyskehitys, Euroopan ennätys miesten työttömyydessä. Ei yhtä toista maata löydy, jossa tällä hetkellä olisi niin korkea miesten työttömyys kuin se on nyt teidän hallituksenne aikana saatu. Tämähän on se pohjasyy, minkä takia te olette nyt tekemässä näitä lisäleikkauksia. Ja kun kuuntelin äsken teidän puheenvuoroanne, kuulostaa siltä, että kun te olette ensiksi sanonut virkamiehille, että hakekaa nämä lisäleikkaukset, niin nyt te kerroitte, että te olette sankarillisesti onnistunut joitakin lisäleikkauksia torjumaan. Mutta valitettavasti se, mitä nyt tiedämme, on se, että te tämän epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikan maksatatte lapsilla, vammaisilla ja vanhuksilla.

Arvoisa puhemies! Ei siinä vielä kaikki. Kaiken tämän viikkojen keskustelun jälkeen te edelleen piilotatte 100 miljoonan säästöt ja leikkaukset. Ette edelleenkään kerro, mistä ne löytyvät. Sanotte, että jatkatte uudistamista, mutta leikkauksia tehdään, [Puhemies: Kysymys!] ettekä kerro koulutussäästöjä. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa pääministeri, miksi edelleen piilotatte 100 miljoonan euron säästöt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.08 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoitte, että taloustilanteen ja työttömyyden pohja on hallituksen talouspolitiikassa. Kyllä se pohja on valettu edellisellä hallituskaudella. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!] Kyllä se on valettu edellisellä hallituskaudella: tekemättömät uudistukset suomalaiseen yhteiskuntaan [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja holtiton julkisen rahan käyttö. Sen tähden me olemme tilanteessa, että me joudumme tekemään yhdeksän miljardin sopeutustoimet ja kasvu-uudistuksia, työllisyysuudistuksia. Ja me pidämme niistä kiinni.

Nämä eivät ole, puheenjohtaja Lindtman, mitään uusia säästöjä. Opetelkaa, lukekaa ne paperit. [Antti Lindtman: Tässä se paperi on!] Nämä ovat ne samat luvut, jotka me olemme päättäneet aikaisemmin, mutta me haemme niille — sanotaan, käytetään tätä termiä — inhimillisemmän kohteen kuin se, mitä esimerkiksi virkapohjassa oli esitetty. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Te olette vastustaneet jokaista säästöä, joka ainutta, ja sitten te olette muka huolissanne velkaantumisesta. Ei voi samaan aikaan tehdä molempia. Lisäksi te loppujen lopuksi tulette kannattamaan hallituksen tekemiä ehdotuksia. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.09 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, ette te nyt tästä noin helpolla pääse. Fakta on se, että kun te sanotte, että heikoimmilta ei leikata, niin kertokaa, kun on tämä vanhusten kotihoitoon kohdistuva säästö, joka tarkoittaa 700 000:ta käyntiä, että mikä siis niistä on mahdollista hoitaa etänä: suihkutukset, lääkkeiden jako, siivous? Miten on mahdollista, että keneltäkään vanhukselta ei leikata, kun te aiotte täältä kotihoidosta säästää näin paljon?

Mutta kysymys kuului, johon te ette vastannut, arvoisa pääministeri: Te lupasitte kertoa nämä säästöt eduskunnalle kaikkine yksityiskohtineen hyvissä ajoin ennen vaaleja, ja nyt te olette saaneet listan, jossa hädin tuskin saadaan kymmeniä miljoonia kasaan, mutta edelleen piilotatte 100 miljoonaa euroa — ette kerro. Arvoisa pääministeri, miksi ette suostu

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

näitä leikkauksia kertomaan suomalaisille ennen vaaleja, kuten eduskunnan edessä lupasitte?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. [Sanni Grahn-Laasonen pyytää vastauspuheenvuoroa] — Kysymys oli osoitettu pääministerille.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Grahn-Laasonen voi täydentää.

Me olemme antaneet tänään selkeän listan siitä, miten me näitä säästöjä teemme, miten me niitä kohdennamme. Ja kyllä, vuodesta 27 alkaen tulee 50 miljoonan leikkaus ja seuraavista vuosista 100 miljoonan leikkaus sosiaalihuoltoon, mutta se on kymmenen miljardin kokonaisuus — se on kymmenen miljardin kokonaisuus. Tämä on yksi prosenttiyksikkö, jonka me haluamme ja yritämme löytää ja löydämme sieltä säästöjä. Me haluamme valmistella sen huolella. [Timo Harakan välihuuto] Kysymys on vuodesta 27. Me haluamme, että eduskunta pääsee käsittelemään tätä lain uudistusta. Katsotaan yksityiskohdat. Se on yksi prosentti kymmenen miljardin kokonaisuudesta, ja tämä on riittävä taso tässä vaiheessa. Muut yksityiskohdat, jopa miljoonien tasolla, tästä noin 150—160 miljoonan kokonaispaketista löytyvät tänään annetusta tiedotteesta. Te olette saaneet riittävät tiedot. [Vasemalta: Täyttä bluffia! — Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.11 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tässä tätä keskustelua kuuntelee, niin kierretään kuin kissa kuumaa puuroa siinä, mitä jätetään kertomatta. Mutta kun sote-leikkaukset eivät ole se ainut hallituksen pimitämä asia, vaan siellä on myös opetus- ja kulttuuripuolella yhteensä 75 miljoonan euron säästö, ja kun te olette luvanneet, että ammatillisesta koulutuksesta ei leikata — se on erityissuojeluksessa — niin pitääkö tämä paikkansa, kun te olette jo nyt tehneet merkittävät leikkaukset? Mistä me tulevaisuudessa saamme niitä suihkuttajia, lääkkeen jakajia, heitä, jotka niitä kotikäyntejä tekevät? Vai onko niin, pääministeri Orpo, että te todellakin jälleen pidätte näitä jemmaleikkauksia takataskussanne ettekä suostu kertomaan, mistä opetuspuolella leikkaatte nämä 75 miljoonaa? Onko tämä jälleen yksi jättisumutus, pääministeri Orpo?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Kysymys oli esitetty pääministerille.

16.12 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee budjettivalmisteluun OKM:n osalta, niin sitä tehdään normaalijärjestyksessä, ja kehysriihessä tehdään päätöksiä. [Anne Kalmari: Eli mitään ei kerrota!] Tämä on normaalijärjestys. [Oikealta: Normaali aikataulu!] Me halusimme tuoda tämän sote-kokonaisuuden eduskunnalle, koska mielestäni se on niin suuri kysymys ja siitä on käyty täällä keskusteluja. Kun lupasin, niin se on täällä. Mutta mielestäni olisi asiallista, jos asianomaiset ministerit voivat vielä tarkemmin kertoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

16.13 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Ihan kuten pääministeri totesi, normaalisti tällaiset asiat valmistellaan syksyn budjettiriihessä. Nyt olemme todenneet, että aikaistetaan prosessia, pyritään tuomaan päätös kehysriihen aikoihin. Se on toki muutos, mutta ajattelen, että se on hyvä, jotta kaikki pystyvät sitten valmistautumaan päätöksiin.

No, mitä ne päätökset sisältävät? 75 miljoonaa on toki varsin iso summa, ja kun siinä päätöksiä sitten kohdennetaan eri aloille, niin otetaan tietenkin huomioon, mitä aikaisemmin olemme tehneet myös ammatillisen koulutuksen suhteen, jossa tietenkin 120 miljoonaa on mittava summa, mutta siinä toki pitää myöskin muistaa ne mittavat uudistukset, jotka tehdään sekä rahoitusmalliin että toiminnan ohjaukseen. Ne ovat molemmat asioita, joiden kautta sitten koulutuksen järjestäjät pystyvät itse omin toimin vahvistamaan rahoitustaan. Äärimmäisen hyviä asioita. Ja tässä tietenkin ohella on [Puhemies koputtaa] se vahva sitoutuminen peruskoulun rahoituksen vahvistamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.14 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaalikautta on kulunut puolet. Arvoisa pääministeri Orpo, te olette ollut kaksi vuotta vallassa, ja nyt jo nähdään, että teidän talouspolitiikaltanne on pudonnut käytännössä pohja täysin pois. Te lupasitte ennen vaaleja, että te lopetatte Suomen velkaantumisen. Nyt te otatte yli 50 miljardia tällä vaalikaudella velkaa. Teidän taloussuunnitelmanne sopeuttamisesta ovat jo käytännössä valuneet hiekkaan sen takia, että te ette kykene STM:n sektorilla viemään läpi niitä teidän suunnitelmianne. Mutta sen sijaan se, mihinkä te kykenette, on verotuksen kiristäminen rajusti. Olette kiristäneet kulutusveroja, arvonlisäveroja, kotitalousvähennystä on leikattu erittäin voimakkaasti, ja kykenette kyllä leikkaamaan kaikista heikoimmilta.

Arvoisa puhemies! Tämä paperi, joka nyt jaettiin VM:n tunnuksilla, [Perussuomalaisen ryhmästä: Tyhjä paperi!] on kuin kokoomuksen mainostoimiston paperi. Ei tästä ilme-ne, mitä te konkreettisesti olette leikkaamassa. Nyt minä kysynkin, arvoisa puhemies: Mitä tämä tarkoittaa, kun teknologian hyödyntämisellä otetaan 16 miljoonaa pois vanhustenhoi-dosta? Onko se läppäreitä hoitajien sijaan satavuotiaille ihmisille? Ja kaikista eniten, arvoisa puhemies, meitä häiritsee se, että olette leikkaamassa vammaisilta 16 miljoonaa. [Puhemies koputtaa] Vammaisilla ei ole etujärjestöjä, [Puhemies: Ja kysymys!] heillä ei ole kor-poraatioita takana. [Puhemies koputtaa] Arvoisa pääministeri, mitä tämä tarkoittaa, tämä vammaisilta leikkaaminen parillakymmenellä miljoonalla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.16 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin merkittävä osa siitä velasta, jota tämä hallitus joutuu ottamaan, [Eduskunnasta: Pääministerille kysymys!] on korkomenoja edellisestä, jo otetusta velasta, ja sen lisäksi tämä hallitus joutuu korjaamaan välttämättömästi tätä meidän valtiontalou-den heikkoa tilannetta ja vaarallisesti velkaantuneen [Välihuutoja vasemmalta — Puhe-mies koputtaa] hyvinvointiyhteiskunnan tilannetta. Tämä on se ikävä tosiasia, ja näitä pää-töksiä tehdään siinä turvallisuusympäristössä, missä hallituksen on ihan välttämättä lisät-tävä varautumisen ja puolustuksen menoja. [Antti Kurvisen välihuuto]

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Uskon, että suomalaiset laajasti ymmärtävät sen, että on tehtävä myöskin säästöpäätöksiä, ikäviä päätöksiä. [Suna Kymäläisen välihuuto] Arvelen, että tässä salissa käytetään melko kovaa kieltä siksi, että ensi viikolla alkavat vaalit, mutta kysyisin sen perään, onko teillä parempia säästöehdotuksia kuin meillä. [Vasemmalta: On!] Me nimittäin käytimme erittäin paljon aikaa hallituksena siihen — ja vastaan nyt vastuuministeri Kaisa Juuson puolesta — että löydämme sellaisia säästöratkaisuja, jotka mahdollisimman vähän osuisivat ihmisten tärkeimpiin palveluihin, ja löytäisimme toteutustapoja näille palveluille, jotka turvaisivat niiden palvelujen laadun hieman pienemmillä kustannuksilla. Yksi esimerkiksi [Puhemies koputtaa] tällaisesta toiminnasta on vaikkapa se, että pyrimme siirtämällä kuntouttavan työtoiminnan kuntiin [Puhemies koputtaa] tuomaan siihen palveluun joustavuutta ja enemmän [Puhemies koputtaa] kääntämään sitä painopistettä siihen, [Puhemies: Kiitoksia, ministeri, nyt minuutti on käytetty!] että useampi voisi työllistyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

16.17 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Arvoisa pääministeri, te syytätte edellistä hallitusta holtittomasta rahankäytöstä. [Oikealta: Se on totta!] Ja pääministeri, te sanoitte, että tämä on paras mahdollinen tulos, jonka te olette aikaiseksi saaneet näistä sote-säästöistä — paras mahdollinen tulos, että te leikkaatte vanhuksilta, vammaisilta, te leikkaatte sote-koulutuksesta ja lastensuojelusta. Tämä on pääministerin paras tulos, mitä hän voi saada aikaiseksi. Ja paras tulos on se, että te pimitätte 100 miljoonaa, jotka seuraava hallitus laittaa käytäntöön. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Arvoisa pääministeri, oletteko edelleen sitä mieltä, että parempaan ja reilumpaan ette pysty?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.18 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä tuloksella, mihin viittaa, viittaa neuvottelutulokseen, jossa me halusimme kaikin keinoin välttää sen oikeastaan erittäin ikävän listan, joka virkатыönä meille valmisteltiin [Välihuutoja vasemmalta] ja jossa olivat muun muassa jälkihuollon ikärajan laskeminen 23:sta 21 vuoteen — emme halunneet tätä toteuttaa —, vastuusosiaalityöntekijän asiakasmäärän muutos 30:stä 35:een — emme halunneet toteuttaa —, varallisuuden huomioiminen iäkkäiden maksuissa — emme halunneet toteuttaa —, ja niin edelleen. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Emme halunneet sairaalaverkkoon koskea. Me halusimme hakea sellaisia, jotka mahdollisimman vähän vaikuttavat ikävällä tavalla.

Otetaan esimerkiksi tämä 20 miljoonaa, johon ilmeisesti keskusta viittasi. Tämä vammaispalvelulaki, se on eduskunnan päätös. Se on eduskunnan päätös siitä, että vammaispalvelun soveltamisalaa rajoitetaan koskemaan nimenomaan vammaisia, nimenomaan koskemaan vammaisia. Vanhuksilla on heidän omat palvelunsa. Eli kannattaa tutustua näihin papereihin, niin kuin sanoin. [Puhemies koputtaa] Meillä on velvollisuus myöskin pitää kiinni siitä, että julkinen talous saadaan tasapainoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

16.19 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teillä on ennen kaikkea vastuu suomalaisille siitä, että ketään ei tässä yhteiskunnassa päästetä putoamaan. Teillä on takataskussanne myös 75 miljoonan leikkauslistat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle koulutukseen, kulttuuriin, opintotukeen ja nuoriin. Ministeri Talvitie on todennut, että päätöksistä kerrotaan toukokuussa, ja nyt ministeri Adlercreutz kertoo, että puoliväliriihessä niistä jo päätetään. Siis vain vähän yli viikko kunta- ja aluevaalien jälkeen on tarkoitus tehdä päätökset.

On ilmeistä, että nämä leikkauslistat ovat jo olemassa ja niistä on jo hallituksen kesken neuvoteltu. Ministeri on myös eilen Ylen tentissä kertonut, että leikkaukset eivät kohdistu peruskoulutukseen. Se on hyvä uutinen. Siellä ei todella ole varaa leikata, mutta ei ole muussakaan koulutuspolussa, ei kulttuurissa, ei opiskelijoilta tai nuorisotyöstä. Te ette ehkä ymmärrä, kuinka kovakouraisesti teidän aiemmat leikkauksenne ovat jo näitä osaluoteita ja näitä ihmisiä kohdelleet.

Nyt kysyn teiltä: kun on ilmeistä, että neuvotteluja on jo käyty ja te tiedätte jo, että johonkin ei kosketa ja että päätökset tehdään vain vähän yli viikko vaalien jälkeen, niin pääministeri Orpo, miksi näistä leikkauksista ei kerrota suomalaisille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.21 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! OKM:n pääluokan loppusumma on kasvanut nyt jo hallituksen päätöksillä muistaakseni 700 miljoonaa euroa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] ja sen kokoluokka taitaa olla seitsemän miljardia euroa. Tämä 75 miljoonaa euroa on normaalia budjettivalmistelua, ja me tulemme sen tekemään, ja kun normaaliajassa sen aika on, että neuvottelujen tulokset kerrotaan, niin ne kerrotaan. 75 miljoonaa versus se seitsemän miljardia ja se, että 700 miljoonaa on kasvanut OKM:n pääluokka tämän hallituksen kaudella — minusta nämä isot luvut kannattaa miettiä. [Saara Hyrkkö: Vastaus kysymykseen jäi puuttumaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.21 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Hallitukselta löytyy rahaa verohyvityksiin isoille yhtiöille, Kela-korvauksiin terveysjäteille ja sotilasmenojen valtavaan lisäykseen, mutta leikkauslista hyvinvointialueilla, kunnissa, kodeissa on ollut järkyttävä. Nyt te suunnittelette vielä jopa 75 miljoonan leikkauksia kasvatukseen, koulutukseen, kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön. Tulilinjalla ovat päiväkodit, koulut, kirjastot, uimahallit ja nuorisotilat. Esimerkiksi Turun kaupunki — pääministeri tuntee nämä asiat — on jo nyt omin toimin kokoomuksen johdolla leikannut kasvatuksesta ja opetuksesta. Ryhmäkokoja kasvatetaan, päiväkoteja ylitäytetään, lapset ja nuoret keskitetään suuriin yksiköihin, joissa he eivät voi hyvin. Kolmen asuinalueen nuorisotilat on juuri päätetty sulkea. Työntekijöitä irtisanotaan. Pääministeri Orpo: voisitteko ajatella, nyt kun rauhasta jo neuvotellaan, [Puhemies koputtaa] että käyttäisitte edes pienen osan sotilasmenojen lisäyksestä [Puhemies koputtaa] näihin ihmisten arjen kaikkein tärkeimpiin palveluihin, [Sanna Antikainen: Aikamoista! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] hyvinvointiin ja huolettomaan arkeen?

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja haluan jälleen muistuttaa niin edustajia kuin ministereitäkin minuutin aikarajasta. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.23 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Yrttiaho toi hyvin pöytään sen, mistä kaikesta tässä on kyse, missä me eletään. Me oikeasti eletään erittäin vaarallisessa maailmanajassa, joka vaikuttaa talouteen. Edustaja Lindtman, se vaikuttaa talouteen, ja ehkä muut ymmärtävät, jos te ette ymmärrä, että sillä on vaikutus Suomen talouteen. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ohhoh!] Me emme elä missään pullossa.

Sen lisäksi meidän on huolehdittava Suomen turvallisuudesta. Meillä on ollut aika laaja yhteisymmärrys tässä salissa siitä, että puolustusmenojen tasoa pitää nostaa. Se tarkoittaa tulevana vuosina miljardien lisäyksiä. Siksi julkisen talouden tasapainoon saaminen on välttämätöntä. Siksi tätä työtä joudutaan tekemään, siksi me joudumme tekemään ikäviäkin leikkauksia, [Anne Kalmari: Ja tukemaan terveysjättejä!] mutta ne koetetaan tehdä tavalla, jossa ne sattuvat mahdollisimman vähän, mutta on selvää, että yhtään leikkausta ei voida tehdä niin, etteikö se jossain tuntuisi. Mielestäni hallitus on löytänyt hyviä ratkaisuja pahojen ratkaisujen keskeltä, tai vähiten pahoja. Mutta te ette pääse siitä mihinkään, että meidän julkinen talous on erittäin vaikeassa tilanteessa. Meidän menotarpeet tulevaisuuteen ovat valtavat [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] muun muassa puolustuksen takia, ja siksi julkisen talouden tervehdyttäminen on välttämätön asia, [Puhemies koputtaa] josta me emme voi tinkiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

16.24 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen suurimpia haasteita on pitkäaikainen talouskasvun puute. Siitä johtuu muun muassa se, että meidän julkista taloutta on välttämätöntä sopeuttaa myös sote-kustannusten osalta. Mutta on hyvä muistaa se, että sote-kustannukset kasvavat joka ainoa vuosi, muun muassa tälle vuodelle 2,2 miljardia, ja on hyvä muistaa myös mittakaava. Esimerkiksi nyt tehtävät 166 miljoonaa ovat noin puoli prosenttia siitä, mitä hyvinvointialueille annetaan vuosittain — puoli prosenttia, ja vasemmisto pelottelee, että se romauttaa nämä palvelut. Tämä ei pidä lainkaan paikkaansa. [Veronika Honkasalo: Kysykää ihmisiltä itseltään!] Hallituksen talouspolitiikkaa ei tehdä suosion vaan Suomen tähden, [Suna Kymäläisen välihuuto] ja totta vie Orpon ja Purran hallitus tekeekin merkittäviä talousuudistuksia, joita on liian pitkään lykätty. Talousasiantuntijat ovat tukeneet tätä linjaa. On ihmeellistä, jos sosiaalidemokraattien puolutoimistolla on parempia taloustieteilijöitä kuin näissä instituutioissa. Kysyisin valtiovarainministeriltä: voisitteko selittää vielä kerran [Puhemies koputtaa] sosiaalidemokraateille suhdanteen ja rakennetoimien eron, [Puhemies koputtaa] ja minkä takia on välttämätöntä sopeuttaa valtiontaloutta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.25 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen edustajan kanssa samaa mieltä siitä asiasta, että loppujen lopuksi on aika sama edes se, minkä kokoisista säästöistä täällä milloinkin puhutaan — lähtökohta, jossa oppo-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

sitio vastustaa meidän kaikkia toimia, joilla me pyrimme tähän julkiseen talouteen vaikuttamaan, on lähtökohta.

Mitä tulee sitten siihen, mistä sosiaalidemokraatit tämän kyselytunnin aloittivat: He kuvasivat sitä vaikeaa suhdannetta, joka Suomen päällä on ollut. Taantuma pitkittyi ja syveni, ja siihen yksi syy on tietenkin se, että Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, meidän pitkä raja on suljettu, kaupankäynti on keskeytynyt, — näitä asioita pääministeri tuossa edellä kuvasi — koko euroalueen, Euroopan vaikea talouden tilanne Saksassa, Ruotsissa ja niin edelleen. Valitettavasti työllisyydessä on menty edelleen heikompaan suuntaan, mutta se johtuu juuri siitä, että kun talouden kasvu on nyt viimein käynnistynyt ja näkyy positiivisia merkkejä, niin tämä työllisyyskehitys seuraa tätä noin 6—9 kuukautta jäljessä. Eli tällä perusteella me voimme tuossa kesän, syksyn aikana viimeistään odottaa positiivisia näkymiä myös työllisyyskehitykseen. [Puhemies koputtaa] Yritysten tilauskirjat ovat täyttymässä, luottamus on parantunut sekä yrityksissä että kotitalouksissa, [Puhemies koputtaa] palkansaaajan ostovoima paranee, inflaatio on heikkoa, korot laskussa. Meillä on erittäin hyviä näkymiä eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.27 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Meillä on maassamme tilanne, jossa lapsiperheköyhyys lisääntyy hallituksen päätösten myötä 17 000 lapsella. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Lapsiperheköyhyyden lisääntyminen lisää lastensuojelun tarvetta. Tänään tulleen tiedon mukaan hallitus leikkaa lisää — lastensuojelusta. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Tiedän, mitä lastensuojelun tarve tarkoittaa. 1980-luvulla, 9-vuotiaana, koin huostaanoton, ja se oli minulle pelastus. Ilman sitä minä en olisi nyt tässä ministerille kysymystä esittämässä.

Arvoisa pääministeri: Leikkaatte siis lastensuojelusta lisää. Tiedätkö, mitä vaikutuksia sillä on lapsille ja nuorille maassamme? Tiedätkö, miltä nämä leikkaukset tuntuvat siellä lapsiperheessä, jossa apua ollaan vailla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Vasemmalta: Pääministeri!] — Annan vastauspuheenvuoron substanssiministerille. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.28 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä on ministeri Kaisa Juuson vastuualuetta, mutta tuuraan häntä toteamalla, että lastensuojelu on varmasti niitä palveluita, joka kaikkien tässä salissa olevien mielestä on hyvinvointiyhteiskunnan kaikkein syvimessä, tärkeimmässä ytimessä, [Vasemmalta: Miksi leikkaatte?] ja siitä syystä lastensuojelu on hallituksen erittäin tärkeä uudistuksen kohde. [Mika Lintilä: Ei voi sanoa, että suojeluksessa! — Välihuutoja vasemmalta]

Me teemme uutta lastensuojelulakia, jota ammattilaiset ovat kovasti toivoneet, siis lastensuojelulain kokonaisuudistusta. Siinä on erityinen painopiste ensimmäisessä vaiheessa vakavasti väkivallalla oireilevissa nuorissa eli nuorissa, jotka esimerkiksi tällä hetkellä ovat lastensuojeluyksiköistä karussa, siis niin sanotusti hatkassa. Nämä nuoret ovat erittäin turvattomassa tilanteessa. He joutuvat hyväksikäytön kohteeksi. [Veronika Honkasalon välihuuto] Heitä ei tavoiteta, ei tiedetä, missä he ovat, he voivat olla vakavasti päihde-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

ongelmaisia, ja heidän tilanteensa, voisin sanoa, on tämän yhteiskunnan yksi suurimpia epäkohtia. [Miapetra Kumpula-Natri: Oliko siitä varaa leikata!] Tätä hallitus pyrkii lastensuojelulain kokonaisuudistuksella korjaamaan, ja se on myös asia, mitä olemme pyrkineet priorisoimaan kaikin tavoin. [Puhemies koputtaa]

Se, mihin tässä listassa viitataan, on sen tyyppisiin asioihin, että jos meillä on kaksi lastensuojeluyksikköä vierekkäin, [Puhemies koputtaa] niin voidaan järjestää yhdessä näiden yksiköiden yöpäivystys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.29 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerroitte tosiaan, että 16,2 miljoonaa leikataan ikäihmisten, vanhusten kotihoidosta, 20 miljoonaa vammaispalveluista, siellä on se sosiaalihuollon 100 miljoonan leikkaus, [Jani Mäkelän välihuuto] ja sitten väitätte, että vaihtoehtoja ei ole näille leikkauksille. Miten olisi vaikka kaivosveron kiristys, 50 miljoonaa — 100 miljoonaakin olisi saavutettavissa. Käykää läpi niitä meidän vaihtoehtobudjetteja, siellä on kohdennuksia kyllä. [Laura Huhtasaaren välihuuto]

Arvoisa puhemies! Meille kaikille tässä salissa on selvää, että kotihoidon varassa olevien ikäihmisten kunto heikkenee koko ajan. Siellä on yhä iäkkäämpiä ihmisiä yhä huomommassa kunnossa kotona. Tästä huolimatta THL kertoo meille, että hyvinvointialueet ovat jo nyt joutuneet kiristämään sitä, ketkä kotihoidon apua saavat. Toisaalta paikkoja myöskään hoiva-asumisessa ei ole yhtään enempää, päinvastoin: jonot ovat sinnekin pitkiä. Haluan kysyä, miten tämä yhtälö oikein toimii, hallitus, teidän mielestänne: yhä huomommassa kunnossa olevat vanhukset, yhä ikääntyneemmät ja yhä vähemmällä palvelulla siellä kotona.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.30 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa kehittää ikäihmisten palveluita kokonaisuutena. [Välihuuto vasemmalta] On tosi tärkeätä, että me katsotaan sitä, että me saadaan tätä hoivakotien ympäristöä kehitettyä, niin että siellä on hyvä olla, että meillä on myöskin tällaista välimuotoista yhteisöllistä asumista, joka siltaa sitä kulkua sinne, että kehitetään tätä kotihoitoa.

Kotihoito on yksi sellaisia haastavia tekijöitä. Meillä on ollut ihan huoli tässä viime vuosina täälläkin eduskunnassa yhdessä siitä, miten me saamme henkilöstön riittämään myöskin kotihoitoon. Näitä asioita mietitään, ja totta kai sitten myöskin omaishoidon kehittäminen on siinä rinnalla, perhehoito, niin että meillä tämä kokonaisuus toimii mahdollisimman tasapainoisesti. Siinä on kehittämiskohteita, niitä on pyritty tunnistamaan.

Mitä sitten tulee tähän teknologian hyödyntämiseen, niin teknologia ei voi korvata ihmistä ihmiselle. Se meidän on tärkeää muistaa. [Antti Kurvisen välihuuto] Mutta teknologiaa me voimme hyödyntää tässä. Vaikkapa se, että lääkerobotteja käytetään tällä hetkellä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] tuo lääketurvallisuutta sinne ikäihmisten hoitoon, tai lääkerobotti voi hälyttää omaisen tai kotihoidon muun muassa silloin, jos ihminen ei ole ottanut lääkettä. Eli tällaisella kuvayhteydellä voidaan saada parannettua myöskin yhteydenpitoa läheisiin. [Puhemies koputtaa] Eli teknologia ei ole pelkästään negatiivinen asia. [Antti Kurvinen: Kodinhoitaja kuvaruudulle!]

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.32 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on taas tänään yksi lista täällä käsittelyssä. Sen taustalla on se, että Suomen talous ei kasva. Se ei ole kasvanut pariin viime vuoteen juuri ollenkaan, ja se näkyy täällä joka paikassa. Se näkyy meillä korkeimpana työttömyytenä yhdeksään vuoteen. Asuntotuotanto on romahtanut, ja työllisyysaste on koko ajan huonompi kuin se oli hallituksen aloittaessa. Kaikki nämä talouden tunnusluvut ovat menneet väärään suuntaan.

Arvoisa pääministeri, kysyn nyt teidän hallituksenne omista toimenpiteistä: kuinka paljon pienemmillä leikkauksilla ja säästölistoilla koulutukseen ja sote-puolelle olisi päästy, jos talous olisi kasvanut esimerkiksi puolentoista prosentin luokkaa nyt tänä vuonna ja viime vuonna?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja on aivan oikealla asialla. Siis ilman kestäväää, korkeampaa talouden kasvua suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ei pärjää. Näin se on ollut jo pitkään. Kun me katsotaan tätä viimeistä lähes pariakymmentä vuotta, niin meidän kasvu on ollut kituliasta, hyvin kituliasta, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Ja se on se syy, miksi me ollaan tänään tässä. Mielestäni isompia syitä, miksi Suomi ei ole pystynyt samanlaiseen talouden kasvuun kuin esimerkiksi Ruotsi, jonka me olimme vuonna 2008 juuri saavuttaneet bkt:ssä — nyt me ollaan vähintään parikymmentä pinnaa jäljessä — on se, että Suomi ei uudistunut. Meidän kilpailukyky menetettiin, ja samaan aikaan me kasvatettiin julkisen sektorin kokoa.

Nämä kaksi asiaa: ei kilpailukykyä, liian raskas julkinen sektori. Siksi me ollaan tässä tilanteessa. Ja nyt me akuutisti kärsimme siitä, että maailmalla käydään sotia, maailmalla on epävarmuutta, maailmantalous odottaa. Mutta uskallan edelleen sanoa, että niillä uudistuksilla, joita hallitus on tehnyt talouteen, työmarkkinoille, yrittäjyyden edellytyksiin, sosiaaliturvaan, tutkimukseen ja innovaatioihin, panostamisella energian murrokseen, [Puhemies koputtaa] me tullaan takuuvarmasti saavuttamaan nopeampi talouden kasvu, [Puhemies koputtaa] jolla me kustannamme meidän hienon hyvinvointiyhteiskunnan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.34 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ihan varmasti ole ainut suomalainen, joka on tällä kertaa ihan oikeasti turhautunut ja pettynyt siihen, miten te jälleen kerran, jälleen kerran, päätitte leikata niiltä suomalaisilta, joilla on jo kaikkein vaikeinta. Minä ehkä viimeiseen asti uskoin ja kuvittelin, että te kuulisitte asiantuntijoita ja ymmärtäisitte, ettei siellä ole enää, mistä säästää. Ja nyt te toteatte täällä, että eivät nämä vaikuta kohtuuttomasti suomalaisten arkeen.

Minä olen tehnyt töitä lastensuojelussa, vanhuspalveluissa, vammaispalveluissa, ja on ilmiselvää, että jos te leikkaatte kotihoidosta, vammaispalvelusta, lastensuojelusta, sotehenkilöiden kouluttamisesta ja kuntouttavasta työtoiminnasta, mistä on tänään saatu tietää, se vaikuttaa monen sellaisen ihmisen arkeen, joka ei voi itse vaikuttaa omaan tilanteeseensa. Lisäksi te jätätte kertomatta, mistä lähtee 50 miljoonaa sosiaalihuollosta.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Minä kysynkin arvon pääministeriltä, joka toivottavasti kuuntelee: Miksi Orpon hallitukselle, miksi teidän hallituksellenne, tuntuu olevan aina helpompaa leikata lapsilta, nuorilta, vanhuksilta ja vammaisilta kuin ihan oikeasti saksia ympäristölle ja taloudelle haitallisia tukia, mihin asiantuntijatkin ovat vedonneet? [Jani Mäkelä: Mihin vihreät eivät puutuneet viime kaudella!] Miksi aina tämä arvovalinta? [Ben Zyskiewicz: Justhan niistä leikattiin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta kannattaa aidosti nyt katsoa se lista kokonaisuudessaan läpi, koska silloin suurimmat huolet, joita on ollut esimerkiksi teidän puheenvuorossanne ja varsinkin ennen tätä salikeskustelua käydyissä puheenvuoroissa, voi unohtaa, koska ne pahimmat pelot, joita pääasiassa oppositio maalaili, eivät toteudu.

Mutta minä otan kantaa siihen, millaisia keinoja me muun muassa käytetään. Teknologian käyttöä vanhuspalveluissa asiantuntijat suosittelevat. Sitä muuten suosittelivat viime kaudellakin asiantuntijat, koska Marinin hallitus eli teidän hallituksenne toi esityksen eduskuntaan tästä teknologian käyttämisestä kotipalveluissa, [Sofia Virta: Ai säästölakina?] mutta se törmäsi perustuslakivaliokuntaan. Ei se tee siitä huonoa, vaan me yritämme ja me teemme sen uudelleen ja paremmin, jotta me voimme tuottaa palveluita nykyaikaista teknologiaa hyväksikäyttämällä. Tämäntyyppisiä keinoja me nyt haetaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

16.36 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Nämä listat ovat vähän kuin Trumpin listoja: ei koskaan tiedä, mitä tulee ja perutaanko nämä. Haluaisin kysyä teiltä, kun olen käynyt läpi tämän listan asiantuntijoiden kanssa tässä lyhyessä ajassa aika tarkkaan mutta kun tässä ei oikein yksilöidä mitään: voitteko, pääministeri Orpo, vakuuttaa, että nämä säästöt tulevat toteutumaan? Siis tätähän ei ole yksilöity, tätä listaa, ollenkaan. Täällä on 100 miljoonaa sinne ja 20 tuonne ja 10 tuonne. Eihän näitä listoja niin voi tehdä, että ne tulevat tänne ja meidän pitäisi lukea ja meidän pitäisi olla joitain ennustajia, miten tämä toimii. Kertokaa nyt minulle, miten. Oletteko te ihan varma, että tämä toteutuu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.37 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voidaan mennä vaikka kahville tämän jälkeen, niin voidaan käydä vielä läpi, miten näitä viedään eteenpäin. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tämä on se neuvottelutulos, jonka pohjalta sitten alkaa yksityiskohtainen valmistelu. Virka-arvion kanssa yhdessä meillä on se käsitys, että nämä ovat vietävissä ja nämä ovat tehtävissä. Mutta sama periaate, mitä me noudatettiin, on, että jos joku ei ole kerta kaikkiaan mahdollista, sille haetaan aina korvaava säästö, koska me emme tee tätä säästämisen riemusta vaan siitä syystä, että meidän on pidettävä kiinni talouspolitiikan uskottavuudesta, yhdeksän miljardin kokonaisuudesta, ja nämä, mitkä tässä ovat, ovat parhaalla tiedolla tällä hetkellä sellaisia säästöjä, jotka voidaan tehdä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.38 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä nyt valitettavasti tuntuu siltä, että te koetatte puhua mustaa valkoiseksi. Tämä tiedote, joka saatiin tunti sitten, ei kyllä oikein kerro, mistä on kysymys. Sanoisin, pääministeri Orpo, että olette vähän tarkemman selityksen velkaa, ja olisi ryhdikästä, että te itse vastaisitte opposition välikysymykseen ensi viikolla. Se olisi ryhdikästä toimintaa.

Otan pari esimerkkiä tästä tiedotteesta. Tiedotteessa sanotaan vaikkapa tällä tavalla: ”Teknologian hyödyntämistä kotihoidossa lisätään.” ”Vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja palvelujen saatavuus turvataan.” [Perussuomalaisten ryhmästä: Ovatko nuo huonoja asioita?] Epäilen aika lailla, että tämäntapaisten lauseitten takana on kylmä todellisuus, jossa vaikkapa lastensuojelusta leikataan, vammaispalveluista leikataan, vanhuksilta leikataan, ikäihmisten kotipalveluista leikataan. Tällä tiedotteella ansaitsee kyllä, onneksi olkoon, kaunopuheisuuden piirimestaruuden. [Eduskunnasta: Tyhjä paperi!]

Arvoisa puhemies! Kysytään ”kyllä tai ei” -kysymys: Tarkoittaako tämä lista esimerkiksi sitä, että ikäihmisten, vanhusten kotipalveluista leikataan? Vähenevätkö kotikäynnit tämän paperin takia? [Välihuutoja — Aki Lindén: Vähenee 320 kotihoitajaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.39 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki tässä salissa tietysti lainvalmistelun ammattilaisina tietävät sen, että jokaisesta päätetystä säästöstä on ennakkoon tietysti ennakkovalmistelu, jossa näitä vaikutuksia on arvioitu ja on kartoitettu, [Vasemmalta: Kyllä vai ei?] niin kuin valtiovarainministeriö ja vastuuministeriöt kartoittavat näitä mahdollisuuksia meidän budjetissamme, ja sen jälkeen siitä käynnistyy lainvalmistelu, joka lähtee lausuntokierrokselle, tulee eduskunnan käsittelyyn, eli siinä tarkentuvat kaikki ne yksityiskohdat. Ja voin kertoa, että ei ole helppoa työtä, eikä kukaan varmaan niin kuvittelekaan, kun yritetään ja pyritään siihen, että turvataan palvelujen tärkein ydin ja turvataan esimerkiksi mainitut vanhusten kotipalvelut mahdollisimman hyvin ja turvallisesti. [Välihuuto vasemmalta] Siihen on myös uusia malleja, jos ajatellaan esimerkiksi, mitä tälläkin hetkellä kehitetään, vaikkapa palveluja, joita voidaan tuoda kotiin, [Vasemmalta: Kyllä vai ei?] esimerkiksi ensihoidon ja kotisairaanhoidon tuomista kotiin sen sijaan, että kuljetetaan tai vanhus joutuu lähtemään keskellä yötä kauas päivystykseen. Tämänäköisistä ratkaisuista voidaan löytää inhimillisempiä toteutustapoja. Sitten tässä on nostettu esiin teknologian mahdollisuuksia silloin kun se parantaa kotihoidon laatua, voidaan esimerkiksi [Puhemies koputtaa] lääkkeiden oikeaa annostelua varmistaa, [Välihuutoja] voidaan turvallisuutta [Puhemies koputtaa] lisätä kotona, koska meillä on yhä kasvava [Puhemies koputtaa] ikääntyvä väestö kotipalvelujen piirissä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri, nyt minuutti on käytetty. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.40 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kotihoidon siirrätte Teamsiin, ja vammaisilta viette oikeudet palveluihin, [Oikealta: Voi mor-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

jens! — Miten olisi totuudessa pysyminen?] mutta, arvoisa puhemies, hieman vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että te aiotte leikata myös neuvoloista ja kouluterveydenhuollosta 30 miljoonaa euroa — kyllä, pääministerin hallitusohjelman sivu 224. Neuvolat, jotka tavoittavat lähes kaikki raskaana olevat naiset ja myöskin lapsiperheet, sekä koululaiset. Neuvolat ja siellä erityisesti terveydenhoitajat, jotka tekevät ennalta ehkäisevää työtä, jotka puuttuvat varhain perheiden mahdollisiin ongelmiin ja jotka tukevat vanhemmuutta, neuvolat, jotka ovat meidän hyvinvointiyhteiskuntamme ydin — tämän te aiotte nyt romuttaa. Nämä leikkaukset tulevat tarkoittamaan sitä, että käynnit vähenevät neuvolassa, niin lapsilla lastenneuvolassa kuin myöskin sitten kouluterveydenhoitajan vastaanotolla. Arvoisa pääministeri, sanoitte alkuvuikosta Ylen vaalitentissä, että lasten ja nuorten eteen tehdään paljon. [Puhemies koputtaa] Onko teistä tämä oikea suunta, että nyt te leikkaatte lapsilta ja nuorilta ja heidän perheiltään tärkeitä palveluista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.42 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kannattaa olla kyllä tarkkana siinä, että ei pelottele turhaan. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Tällainen puhe, että kotihoitoa tehtäisiin jatkossa Teamsilla, ei todellakaan pidä paikkaansa. Tällaista suunnitelmaa ei ole kenelläkään. Sen lisäksi tässä paperissa ei ole neuvolajärjestelmään kohdistuvia ratkaisuja, joka tänään julkistettiin. Ei ole. [Aino-Kaisa Pekonen: Ei tässä paperissa, vaan teidän hallitusohjelmassa!]

Vastuuministeri Kaisa Juusolla on hänen työpöydällään, kun hän palaa töihin, neuvolajärjestelmää koskevia uudistuksia ja ratkaisuja. Hän palaa varmasti näihin, kun pääsee takaisin sairauslomalta. En tiedä sen valmistelun tämänhetkistä tilannetta aivan tarkkaan, mutta varmasti vakuutan, että hallitukselle neuvolajärjestelmä ja meidän lapsiperheiden palvelut ovat todella tärkeitä. Me haluamme, että meillä on vahva neuvolajärjestelmä myöskin tulevaisuudessa.

Me julkistamme maanantaina keinoja, miten voisimme edistää lapsitoiveiden toteutumista Suomessa. Me haluamme, että Suomeen syntyy yhä enemmän lapsia. Me haluamme, että Suomi on jatkossakin maailman paras maa syntyä ja kasvaa, ja rakennamme lapsiystävällisempää Suomea. [Puhemies koputtaa] Eli tältä osin toivon, että tällaisia kohtuuttomia pelotteluja ei vaalienkaan alla nyt olisi. [Välihuutoja — Vasemmalta: Teillä on aika pelottava oma hallitusohjelma!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyydän taas harjoittamaan itsehillintää, koska kovin äänekkäs hälinä häiritsee täysistunnon seuraamista. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

16.43 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että pelottelu on kyllä hirveän helppoa täältä oppositiosta, jos siihen riittää se, että lukee teidän hallitusohjelmaanne. Siellä ovat ne kirjaukset, mihin tässä on viitattu. Nämä säästöt, joita te olette tehneet, ovat niitä, joihin me viittaamme. Se ei ole pelottelua. Se on teidän politiikkaanne.

Toiseksi: Arvoisa pääministeri, te sanoitte, että te ette leikkaa lastensuojelun jälkihuollosta ettekä synnytyksistä. Ei tarvitse, koska te olette leikanneet jo. Te olette alentaneet jo lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa 25:stä 23 vuoteen. Jos olette käynyt Kemissä, tiedätte, että Länsi-Pohjan sairaalasta ovat lakanneet synnytykset osana teidän päätöstänne karsia

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

sairaalaverkkoa. Jo aikaisemmin hallitus on leikannut vanhuksilta, ja nyt vanhuksilta leikataan lisää, kun kotihoidosta säästetään siirtämällä hoitajat Teamsiin. Lisäksi te olette heikentämässä vammaisten ihmisten palveluita. [Välihuutoja oikealta] Nämä ovat osa sitä teidän omaa listaanne.

Arvoisa pääministeri, asteikolla yhdestä kymmeneen, kuinka inhimillistä on leikata vanhuksilta ja vammaisilta ihmisiltä, [Puhemies koputtaa] kun te täällä äsken sanoitte, että olette etsineet inhimillisempiä säästökohteita? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.45 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhuu näiden eri vaihtoehtojen vertailusta, niin kaikki ovat ikäviä vaihtoehtoja. Silloin jos leikataan, niin ei kai siellä ole kuin ikäviä vaihtoehtoja, mutta haluaisin kuvata sitä, että siitä listasta, mitä tuotiin pöydälle ja millä te olette pelotelleet, pystyimme olemaan tekemättä todelta paljon. [Anne Kalmari: Eivätkö kotikäynnit vähene? Lupaatteko?]

Se, mihin tässä pyritään, on se, että me saadaan meidän hyvinvointialueet toimimaan, ne, missä suomalaisten palvelut oikeasti rakennetaan. Hallitus on antanut tänä vuonna hyvinvointialueille 2 200 miljoonaa euroa lisää rahaa palveluiden järjestämiseen, ja nyt me nähdään se, että tämä alkaa kääntymään parempaan suuntaan. Tämä uudistus on tehtävissä. Hoitojonot ovat lyhentymään päin. Odotusajat ovat lyhentymään päin. Vuokralääkäreiden bisneksen käyttö on vähentymään päin. Tämä on menossa nyt oikeaan suuntaan, ja silloin kun me saadaan hyvinvointialueiden talous kestäväälle pohjalle, silloin me pystytään huolehtimaan niin vanhustenpalveluista, neuvoloista kuin erikoissairaanhoidostakin. Sitä tämä hallitus tekee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aihepiiriin liittyen, edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.46 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän oikeistohallituksen harjoittaman leikkauspolitiikan jäljet pelottavat. Miesten työttömyys on EU-maiden korkein, [Jani Mäkelä: Sekö teitä huolestuttaa muka?] ja naisten työllisyys on vain vuodessa romahtanut 60 000:lla. Ja yhä te leikkaatte lisää. Jatkatte tätä samaa, vaikka jäljet ovat näkyvissä. Ja nyt te leikkaatte vanhuksilta, kotihoidossa olevilta vanhuksilta. Mutta, pääministeri, digi ei korvaa ihmistä — digi ei korvaa ihmistä. Me haluamme pitää huolta ikäihmisistä, me haluamme pitää huolta vammaisista, me haluamme pitää huolta suomalaisista lapsista. [Ben Zyskiewicz: Ja aikuisista!]

Pääministeri, ennen vaaleja te lupasitte, te sanoitte, että ”tehdään se kerralla selväksi, että sotesta ei leikata”. Helmikuussa te lupasitte eduskunnalle kertoa näistä lisäleikkauksista hyvissä ajoin ennen vaaleja, ja nyt tällä kyselytunnilla on käynyt selväksi, että te ette edelleenkään anna meille niitä leikkauslistoja. [Jani Mäkelän välihuuto] Pääministeri Orpo, voitteko te luvata, kertoa, minne nämä 100 miljoonan euron lisäleikkaukset sosiaalihuoltolakiin tulevat kohdentumaan? Voitteko te kertoa sen eduskunnalle [Puhemies koputtaa] ennen kuin ennakkoäänestys alkaa ensi viikon keskiviikkona? [Ben Zyskiewicz: Demarit peräänkuuluttaa leikkauksia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

16.47 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 2 200 miljoonaa lisää rahaa tälle vuodelle, yli miljardi lisää joka vuonna taloussuunnitelman mukaan hyvinvointialueille sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamiseen. Se ei ole leikkaamista, se on rahan lisäämistä. Noin 26 000 miljoonaa käytetään tänä vuonna sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen suomalaisille, ja me teemme kaikkemme, että me saamme ne toimimaan. [Aki Lindénin välihuuto] Mutta samaan aikaan me teemme kaikkemme sen eteen, että tässä vaikeassa taloussuhdanteessa me saadaan talous kasvuun, työllisyyttä, saadaan investointeja Suomeen. Siksi me kokoonnumme kasvuriihen, johon on valmisteltu huolella muun muassa Risto Murron työryhmän myötä kasvutoimia, koska me emme istu käsiemme päällä emmekä voivottele, ja meidän ratkaisumme eivät ole niin kuin teidän, että otetaan vaan sitä velkaa oikein reilusti. [Vasemmalta: Kokemusasiantuntija puhuu!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys maaseutualueiden matkapuhelin- ja tietoliikenneyhteyksistä (Hannu Hoskonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 50/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä, edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.48 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu osoittaa vallan hyvin sen, miten tärkeää on sosiaali- ja terveydenhuollon asioista keskusteleminen, ja tilanne on Suomessa tässä asiassa heikko.

Mutta lähes huomiotta on jäänyt tämä: kuten tässä keskustelussakin on käynyt ilmi, niin sosiaali- ja terveydenhuoltoon käytetään totta kai teknologiaa, mutta samaan aikaan ihan kuoliaaksi on vaiettu se asia, että viime vuoden lopulla tästä maasta purettiin niin sanottu 3G-verkko kokonaan pois, mikä aiheutti sen, että normaalitilanteessa maaseutualueilla ei saa enää puhelinyhteyttä aluehälytyskeskuksiin, ja jos sattuisi sen yhteyden saamaan, niin se välttämätön neuvonta, joka hätätilanteessa on sille hädässä olevalle ihmiselle aivan henki ja elämä, monesti on hyvin vaikeaa. Tästä asiasta ei ole juurikaan keskusteltu.

Arvoisa liikenneministeri Lulu Ranne, tämä asia on vaiennettu, eikä ole mitään kuulunut teidän osaltanne. Miten te aiotte toimia tämän vakavan ongelman parantamiseksi välittömästi? Tilanne on todella vakava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Liikenne- ja viestintäministeri Ranne, olkaa hyvä.

16.49 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia kysymyksestä.

Arvoisa puhemies! Ensin totean sen, että viimeksi tänään kävin turvallisuusviranomaisen kanssa tätä tilannetta läpi. Häätäkeskuksen viesti on edelleen se, että 112 toimii aivan kuten ennenkin, [Anne Kalmari: Ei toimi!] ennen 3G:n alasajoa, ja tämä on heidän viralli-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

nen viranomaisvastuulla antamansa näkemys. [Antti Kurvisen välihuuto] Tämän lisäksi me teemme jatkuvasti yhteistyötä, [Mikko Savolan välihuuto] nimenomaan viranomaisyhteistyötä, sen eteen, että operaattorit saadaan paremmin huolehtimaan velvollisuuksistaan. Eikä tässä vielä kaikki: tällä hetkelläkin rakennamme jatkuvasti sitä verkkoa ympäri Suomen ja teemme lisää mittauksia yhteydenottojen perusteella. [Suna Kymäläinen: Missä? Kuka rakentaa?] Tämän lisäksi meillä on alkanut aivan uudenlainen koko Suomen tietoverkkoa koskeva hanke, jossa tehdään koko Suomea koskeva suunnitelma sille, kuinka me kehitämme pitkään tulevaisuuteen turvallisuutta ja taloutta lisäävää järjestelmää. Meillä tapahtuu paljon ja hyvin paljon myöskin turvallisuusviranomaisten punaleiman takana. Elikä voitte olla tästä turvallisin mielin, paljon tapahtuu. [Puhemies koputtaa] Ja aina kun on kyse viranomaistehtävistä, niin viranomaiset myös viestivät näistä asioista. [Hannu Hoskosen välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sallin muutaman lisäkysymyksen tästä aihepiiristä. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.51 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensi töikseen Orpon ja Purran hallitus lakkautti vuonna 2010 käynnistyneen menestyksekkään laajakaistaohjelman ja veti siltä rahoituksen pois. No, nykyisellä EU-rahoituksella tämä on osoittautunut liian hitaaksi, 3G-verkko on ajettu alas kaikkialla, ja nyt olemme siinä tilanteessa, että puhelin ja netti toimivat entistä huonommin etenkin maaseudulla — ja, arvoisa ministeri Ranne ja arvoisa hallitus, maaseudun ihmisetkin maksavat veroja. Liikenne- ja viestintäministeriö julkisti melkein päivälleen vuosi sitten tilaamansa selvityksen tästä laajakaista-asiasta, ja siinä todetaan, että tämä laajakaistarakentamisohjelma, jonka lakkautitte, oli ollut onnistunut, ja onpa ihme, miksi tästä halusitte luopua.

Olette, arvoisa ministeri Ranne, todennut, että toimivat yhteydet kaikkialla Suomessa ovat sujuvan ja turvallisen arjen edellytys, ja sitten olette myöskin sanonut, että ongelmia ei ole. Oletteko todella, arvoisa ministeri, sitä mieltä, että Suomessa ei ole ongelmia tietoliikenneyhteyksissä, [Puhemies koputtaa] matkapuhelinten kuuluvuudessa? Voisitteko nyt myöntää, että olette lausunut väärin, [Puhemies koputtaa] vai pysyttekö te tässä kannassanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

16.52 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kukaan ei ole koskaan kieltänyt sitä, että meillä olisi tässä maassa tietoverkkojen kanssa yhteyso ongelmia. [Petri Honkonen: Te olette kieltänyt! — Suna Kymäläinen: Paitsi te!] Mutta asia on kuitenkin näin, että jos me teemme niitä mittauksia, jotka ovat viranomaisvastuulla tehtyjä, niin ongelmat eivät ole ylitsepääsemättömiä eivätkä ne ole merkittävästi muuttuneet 3G:n alasajon myötä. [Mikko Savola: Tervetuloa todellisuuteen!] Sitä korvataan uusilla teknologioilla, ja nimenomaan tänään saatujen tietojen perusteella on selvää, että meillä on itärajan läheisyydessä paljon asioita, joita ei tuoda tänne saliin, [Antti Kurvinen: Kauhavalla on ongelma! — Anne Kalmarin välihuuto] ja näitä ratkomme tietenkin yhdessä turvallisuusviranomaisten kanssa.

Mutta korostan vielä siis sitä, että meillä on yhteiset selvitykset, viranomaisvastuu, jonka kautta näitä nimenomaan operaattoreiden ongelmia sitten ratkotaan, heillä on velvolli-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

suutensa. Mutta tässä on taas yksi asia, jossa ei kannata kyllä lähteä lietsomaan pelkoa. Suomalaiset saavat edelleen 112-numeron kautta apua silloin, kun tarvitsevat, aivan yhtä hyvin kuin aikaisemmin, ja näitä ratkotaan koko ajan.

Meillä on nimenomaan tämä iso, suuri hanke, joka koskee koko Suomen tietoverkkoja, turvallisuutta ja uutta talouskasvua tietoverkoista. [Puhemies koputtaa] Tämä on aivan ainutlaatuinen. EU ottaa tässä meistä kohta mallia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.53 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä nyt on melkoista höpsöttelyä. Kyllä meillä pitää saada yhteys myös muualle kuin sinne 112:een. Ongelma on tosissaan se, että meillä ei monessakaan paikassa esimerkiksi netti toimi.

Perussuomalaisten todellinen linja isompien kaupunkien ulkopuolista Suomea kohtaan on kyllä viime aikoina tullut selväksi. Perussuomalaisten puheenjohtaja Purra antoi piut paut maakuntien pienille lukioille, kun kävi kierroksella Pohjois-Suomessa, ja samalla tasa-arvoisille opiskelumahdollisuuksille. Liikenneministeri Ranne, teidän mukaanne maaseudun puhelin- ja nettiyhteyksissä ei ole ollut mitään ongelmia eikä mitään oikeastaan ole tarvinnut tehdä, eikä esityksiä myöskään ole tullut. Olette sulkenut korvanne sille todellisuudelle, missä me tuolla eletään, ja myös pelastusviranomaisen hätähuudolle: sisäministeriön pelastusosaston teksti oli aika karkeaa. Sisäministeri Mari Rantanen suorastaan kannusti kuukausi sitten Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa omia virastojaan heikentämään etenkin haja-asutusalueen ja maaseudun ihmisten poliisi- ja pelastuspalveluita. [Oikealta: Oho!] Ja sitten on tämä itäisen Suomen ohjelma, joka vaikuttaa lähinnä leikikirjalta.

Arvoisa ministeri Purra, milloin te osoitatte konkreettisia tekoja [Puhemies koputtaa] niille haja-asutusalueen ja maakuntien ihmisille, jotka vaalien alla uskoivat, että teitä [Puhemies koputtaa] voisi kiinnostaa heidän arkensa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.55 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täsmennän edustajan kysymystä siltä osin kuin se kosketi minua, eli kun väitettiin, että en välitä haja-asutusalueen, harvaan asuttujen alueiden lukioista, niin kysehän oli siitä, onko sinne syytä saada suomalaisia opiskelijoita vai ehkä tuoda heitä vain ulkomailta pitämään näitä lukioita pystyssä.

Sitten tähän itse varsinaiseen kysymykseen: Hallitus esimerkiksi tässä tulevassa riihesään pohtii kasvun asioita koko Suomea silmällä pitäen. Me olemme tehneet juuri sellaisia uudistuksia, työn ja yrittämisen helpottamiseen liittyviä toimia, jotka koskettavat koko maata. Me pyrimme löytämään kestäväää kasvua koko Suomessa. Sen sijaan meillä ei ole hirvittävästi taloudellista liikkumavaraa esimerkiksi kilpailla Keski-Euroopan maiden kanssa siinä, että me voisimme jakaa erilaisia valtion tukia, joita tekin täällä aika usein samaan aikaan vastustatte silloin, kun puhutaan siitä, mistä pitäisi leikata, esimerkiksi yritystuista. Mutta kyllä, me huolehdimme koko maasta. Itä-Suomen tilanne on erittäin tärkeä paitsi turvallisuusmielessä niin myös meidän elinkeinoelämän kannalta. [Suna Kymäläinen: Miten se näkyy? — Anne Kalmari: Kauniita puheita!]

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys suomen kielen osaamisvaatimuksista sosiaali- ja terveysalalla (Joakim Vigelius ps)

Suullinen kysymys SKT 51/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä, edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Sotessa on eurojen lisäksi kyse myös laadusta. Suomalaisen on saatava hoitoa ja huolenpitoa suomen kielellä. Kentällä huoli on kuitenkin kova. Heikko suomen kielen taito aiheuttaa hoitoarjessa kuormitusta, vaaratilanteita ja jopa potilasvahinkoja. Ongelmia ilmenee aina tiedonkulusta lääketurvallisuuteen asti. Alkuvuodesta julkaistussa Suomen lähi- ja perushoitajaliiton laajassa jäsenkyselyssä selvisi, että jopa 80 prosenttia hoitajista koki ulkomailta rekrytoitujen kielitaidon riittämättömänä. 83 prosenttia hoitajista kertoi työkaverin kielitaidon puutteen kuormittavan heitä, ja yli puolet vastasi kielitaidottomuuden aiheuttaneen vaaratilanteita. Riittäväksi ulkomailta rekrytoitujen kielitaidon koki vain prosentti hoitajista — yksi prosentti.

Tämä ei ole oikein. Meille perussuomalaisille suomea puhuva hoitaja on perusoikeus. Siksi kysyn ministeriltä: millä keinoilla hyvinvointialueet voivat turvata suomenkielisen turvallisen hoivan? [Antti Kaikkonen: Taitaa mennä Satoselle tämä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastaako työministeri Satonen?

16.57 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asia on tärkeä, mutta ymmärtääkseni tämä kuuluu kyllä ministeri Juuson toimialaan. Olen toki lukenut tämän SuPerin viestin, ja on ihan selvä, että se on merkittävä ja vakava viesti.

Pääsääntöisestihän on niin, että Suomessa monet ulkomailta Suomeen töihin tulevat pärjäävät kyllä monissa tehtävissä englannin kielen osaamisella mutta eivät pärjää täällä sosiaali- ja terveysalalla. Eli siellä kyllä tarvitaan suomen kielen taitoa, ja varmasti on petratavaa sen suhteen, minkälaiset laatukriteerit ovat, ja ennen kaikkea siinä, mitä niistä käy sitten ilmi.

Tiedän, että toiset maat ovat tämän asian paremmin järjestäneet, esimerkiksi Saksa. Saksassa on sentyyppinen järjestelmä, että jos sinne tulee vaikka Filippiineiltä hoitaja, niin ensin pitää todistetusti osata saksan kieltä erittäin hyvin ja myöskin täyttää saksalaiset vaatimukset sille hoivatyölle, ja vasta sen jälkeen pääsee Saksaan toimimaan hoitajana.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys rajaturvallisuuslain voimassaolon jatkamisesta (Susanne Päivärinta kok)

Suullinen kysymys SKT 52/2025 vp

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä, edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.58 Susanne Päivärinta kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus ja jokaisen suomalaisen turvallinen arki riippuu siitä, mitä meidän rajoillamme tapahtuu. Rajaturvallisuuslain voimassaolo päättyy nyt heinäkuussa, ja hallitus on arvioinut lain voimassaolon jatkamisen välttämättömäksi kansallisen turvallisuuden ja itsemääräämisoikeuden kannalta. Meille kokoomuksessa on aivan selvää, että oikeusvaltiolla on oikeus mutta myös velvollisuus puolustaa itseään. On hyvä huomata, että tämä lakihan nyt on toiminut ennalta ehkäisevästi, juuri niin kuin toivottiin, eikä sitä ole tarvinnut soveltaa. Venäjän törkeily, jossa ihmisiä käytettiin räikeästi hybridiseinä, tyssäsi. Rajaturvallisuuslaki etenee seuraavaksi perustuslakivaliokuntaan, aivan kuten oikeusvaltiossa kuuluukin. Kysyisin arvoisalta sisäministeri Rantaselta: kuinka tärkeänä näette Suomen turvallisuuden kannalta sen, että rajaturvallisuuslakia jatkettaisiin, ja millä perusteilla? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sisäministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.59 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta tosiaan tänään valtioneuvoston istunto antoi tänne eduskuntaan tämän rajaturvallisuuslain, jossa esitetään sitä, että lain voimassaoloa jatkettaisiin ensi vuoden loppuun asti. Pidämme tätä tietenkin välttämättömänä. On aivan selvää, että hallitus lähtee siitä, että kansallinen turvallisuus on kaikissa tilanteissa turvattava, ja on selvää, että me olemme toimineet tässä itärajan kanssa erittäin määrätietoisesti käyttäen kaikkia niitä lain suomia keinoja, joita meillä on ollut, mikä on onnistunut vakauttamaan tämän tilanteen. Se ei ole tokikaan poistanut jännitteisyyttä eikä myöskään sitä, että tilanne voi hyvin nopealla aikataululla muuttua.

Meidän on pakko huomioida ja varmistaa se, että meidän Rajavartiolaitoksella on kaikki heidän tarvitsemansa työkalut käytössä myös niissä tilanteissa, kun tullaan hankalampiin aikoihin. Ja kuten hyvin tiedetään, tämä jännitteinen tilanne ei ole muuttumassa helpommaksi, vaan meidän turvallisuusympäristö on entistä epävakampi tällä hetkellä. [Puhemies koputtaa] Toivon tietysti, että eduskunta tulee hallituksen kanssa yhdessä tämän lain jälleen kerran meidän turvaksemme säätämään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2023

Kertomus K 15/2024 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 1/2025 vp

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 1/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Keskustelu. Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Vestman, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Keskustelu

17.01 Heikki Vestman kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tosiaan perustuslakivaliokunnan mietintö eduskunnan oikeusasiamiehen kertomuksesta vuodelta 2023. Mietintö on yksimielinen.

Muille valiokunnille varattiin tilaisuus antaa lausunto kertomuksesta. Sivistysvaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota muun muassa turvalliseen oppimisympäristöön sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta tarkasteli lausunnossaan erityisesti toimeentulotukeen liittyviä kysymyksiä sekä asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta. Hyvin vakiintuneeseen käytäntöön perustuen perustuslakivaliokunta ei ole mietinnössään arvioinut oikeusasiamiehen yksittäisiä ratkaisuja tai kannanottoja.

Oikeusasiamiehen kertomus sisältää oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiesten puheenvuorot, yleiskatsauksen oikeusasiamiesinstituutioon kertomusvuonna sekä jaksot perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta ja laillisuusvalvonnasta asiaryhmittäin. Kertomuksesta saa selkeän käsityksen oikeusasiamiehen toiminnasta ja laillisuusvalvonnassa esiintulleista ongelmista.

Arvoisa puhemies! Kanteluita saapui kertomusvuonna 7 124. Kanteluiden määrä on noussut yli 500 kantelulla vuodesta 2022 ja on vain reilu 600 vähemmän kuin koronapandemian aiheuttamana huippuvuonna 2021. Kertomusvuonna ratkaistiin 6 876 kantelua. Kanteluiden suuresta määrästä huolimatta vuoden lopussa on saavutettu kanteluiden enintään yhden vuoden käsittelyaikatavoite, mistä on annettava erityistä tunnustusta oikeusasiamiehelle ja koko viraston henkilöstölle. Omia aloitteita ratkaistiin 39. Kanteluista ja omista aloitteista noin 13 prosenttia johti oikeusasiamiehen toimenpiteisiin. Tarkastuksia tehtiin 83.

Kertomukseen sisältyvät vakiintuneen käytännön mukaisesti myös oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiesten puheenvuorot. Oikeusasiamies Jääskeläisen puheenvuoro kertomuksessa käsittelee oikeusasiamiehen omia aloitteita, jotka ovat kanteluiden käsittelyn ja tarkastustoiminnan ohella kolmas oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnan muoto. Omat aloitteet perustuvat oikeusasiamiehen omiin havaintoihin asioista, joissa on aihetta epäillä lainvastaista menettelyä taikka puutteita oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa.

Omia aloitteita otetaan lukumääräisesti vähän, vuosittain alle 100, mutta niiden merkitys on määräänsä suurempi. Oikeusasiamiehen mukaan omien aloitteiden määrän lisääminen olisi hyvin perusteltua, mutta kanteluiden suuren määrän takia siihen on vain rajalliset mahdollisuudet.

Puhemies! Perustuslakivaliokunnan kannanottoehdotus on, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

17.05 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus on tärkeä vuosittainen muistutus siitä, mikä on julkisen vallan tehtävä. Se on suojella yksilön oikeuksia, vahvistaa oikeusvaltiota ja turvata perusoikeuksien toteutuminen maassamme. Vuoden 2023 kertomus nostaa esiin useita yhteiskunnallisesti merkittäviä teemoja lastensuojelusta mielenterveyspalveluihin ja poliisin toimintavaltuuksista vammaisten henkilöiden kohteluun. Kaikkia näitä yhdistää yksi asia: ihmisen asema julkisen vallan toimien kohteena.

Arvoisa herra puhemies! Erityisesti huolta herättää vain havainto siitä, että haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset, kuten lapset, vanhukset, vammaiset ja mielenterveyspalveluiden asiakkaat, joutuvat yhä liian usein kohtaamaan viiveitä, puutteita tai jopa laiminlyöntejä palveluissaan. Tämä on kestävämpi. Meidän on pystyttävä parempaan. Oikeusasiamies korostaa, että perusoikeuksien turvaaminen on arjen toimintaa, viranomaisten resursointia ja palveluiden saatavuutta. Oikeusvaltion uskottavuus mitataan siinä, kuinka kohtelemme heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä.

Arvoisa herra puhemies! Oikeusasiamiehen tehtävä ei ole helppo. Hän toimii kansan puolustajana viranomaisten maailmassa. Kertomus osoittaa, että järjestelmämme toimii, ja samalla se muistuttaa, missä on vielä tehtävää ja kehitettävää. Tämän kertomuksen viesti on myös meille lainsäätäjille selvä. Meidän vastuullamme on varmistaa, että täällä säätämämme lait ovat toteuttamiskelpoisia yhteiskunnassamme.

Haluan kiittää oikeusasiamiestä ja hänen toimistoaan perusteellisesta työstä. Toivon, että me kaikki tässä salissa otamme kertomuksen viestin vakavasti: Luottamus oikeusvaltion ei synny itsestään. Se ansaitaan joka ainoa päivä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

17.08 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Oikeusasiamiehen kertomuksessa kerrotaan tilastoista: Kanteluita on kertomusvuonna saapunut 7 124, ja kanteluiden määrä on noussut yli 500 kantelulla vuodesta 22. Se on vain 600 vähemmän kuin koronapandemian aiheuttamana huippuvuotena 21. Kertomusvuonna on ratkaistu 6 876 kantelua.

Oikeusasiamiehen kertomukseen sisältyy mainintoja laillisuusvalvonnassa tehtyihin havaintoihin, ja siellä on myös listaus kymmenestä keskeisestä pitkään jatkuneesta perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen liittyvästä puutteesta tai epäkohdasta: Tutkimukseen ja hoitoon pääsy, hoitotarvikkeiden jakelu ja lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovuttamisessa havaitut puutteet. Lainsäädännön puutteellisuus aiheuttaa toistuvasti vakavia ongelmia ja vaaratilanteita ja vaarantaa potilaiden ja henkilöstön oikeusturvaa. Terveysten- ja sairaanhoidon henkilöstön riittävyyteen liittyvät haasteet ja vaikeudet henkilökunnan saatavuudessa. Eli isoja, suuria kokonaisuuksia, joista tänäänkin kyselytunnilla puhuttiin. Hallitus kohdentaa hyvinvointialueille rahoitusta, mutta toki talouden tasapainoa haetaan ja myös säästöjä tehdään. On kuitenkin tärkeää, että lakisääteiset palvelut toimivat.

Oikeusasiamiehen kertomuksessa nostetaan esille yhdessä yksikössä tehty tarkastus, ja siellä on huomioitu muun muassa saattohoidossa havaittuja puutteita. On todettu, että lisähenkilökuntaa, jota olisi mahdollista käyttää, ei ole ollut ylimääräistä edes yöaikaan, ja tämä on toki harmillista. Hallitus kohdentaa muutosta myös siihen, että saattohoitoa tehdään enemmän subjektiiviseksi oikeudeksi. Tämä on mahdollisesti tulossa vielä tällä hallituskaudella. On tärkeää, että saattohoito kirjataan lakiin.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Nostan esille myös sen, että on havaittu, että HaiPro-järjestelmään, johon kirjataan vaaratapahtumat liittyen potilasturvallisuuteen, näitä ilmoituksia ei välttämättä tehdä ja niitä ei välttämättä käsitellä. Pidän erittäin tärkeänä, että tätä asiaa pidetään yllä. Työntekijät sairaaloissa ymmärtävät sen, että jokaisella läheltä piti -vaaratapahtuman ilmoituksella on merkitystä ja se voi parantaa potilaiden potilasturvallisuutta ja oikeusturvaa merkittävästi. Kun vaaratapahtumat kirjataan, niistä opitaan ja niillä ennaltaehkäistään tapaturmia ja potilasvahinkoja ja myös toki sitten valituksia eduskunnan oikeusasiamiehelle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

17.11 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Riksdagens justitieombudsman spelar en central roll i att säkerställa att myndigheter följer lagen och respekterar medborgarnas rättigheter. I årsberättelsen för 2023 tas flera viktiga frågor upp, bland annat gällande svenska språkets ställning inom den offentliga förvaltningen, som är avgörande för svenskspråkiga i hela Finland.

Ett exempel som tas upp i berättelsen är tjänsten utlåtande.fi, där majoriteten av de öppna begärandena om utlåtanden endast publicerades på finska. Justitieombudsmannen påminner om att språklagen är en skyldighet, inte en rekommendation, och att medborgarna ska ha tillgång till lagberedning på sitt modersmål.

Arvoisa puhemies! Kertomus tuo esiin myös puutteita sähköisissä palveluissa, kuten Suomi.fi:ssä, jossa ruotsinkieliset käyttäjät kohtaavat suomenkielistä tietoa. Digitalisaatio ei saa heikentää kielellisiä oikeuksia. Lisäksi esimerkit poliisin asiakaspalvelusta ja ruotsinkielisen puhelinpalvelun puutteesta osoittavat rakenteellisia ongelmia, jotka on korjattava.

Ärade talman! För Åland, som är enspråkigt svenskt enligt självstyrelselagen, är dessa frågor av alldeles särskilt stor vikt. Trots att Åland är självstyrt har ålänningar dagligen kontakt med statliga myndigheter, digitala tjänster och nationell lagstiftning. Det är därför av yttersta vikt att det svenska språkets ställning tryggas i hela den offentliga förvaltningen. Detta gäller både den lagstadgade servicen och den faktiska tillgången till information och stöd på svenska.

Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että oikeusasiamies jatkaa näiden puutteiden tarkastelua ja tuo ne esiin. Lisäksi valtion on kannettava vastuunsa varmistamalla, että kielilakia noudatetaan käytännössä. Kielelliset oikeudet eivät ole pelkkä muodollisuus, vaan ne ovat perusedellytys oikeusturvalle ja yhdenvertaisuudelle kaksikielisessä maassamme. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

17.13 **Ben Zyskiewicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa herra oikeusasiamies! Perustuslakivaliokunta antoi kaksi viikkoa sitten eli 12.3. käännteentekevän lausunnon yksimielisesti, täysin yksimielisesti. Kyse on kännykän käytön rajoittamisesta oppitunneilla ja kouluissa. [Aki Lindén: Eduskunnan täysistunnossa!] Herra puhemies! Tunnen pistävän katseenne selässäni ja kerron kohta, miten se liittyy tähän kertomukseen tai oikeusasiamiehen työhön.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Hallituksen esityksen perusteluissa, joissa ehdotettiin eduskunnalle kännyköiden käytön rajoittamista oppitunneilla tai jopa koulussa, pyöriteltiin kymmenen sivua — kymmenen sivua — sitä, miten tämä rajoitus liittyy perusoikeuksiin, ja pohdittiin asiaa omaisuudensuojan kannalta, sananvapauden kannalta, yksityisyydensuojan kannalta, yhdenvertaisuuden kannalta, lasten oikeuksien sopimuksen kannalta, vammaisten oikeuksien sopimuksen kannalta ja niin edelleen — kymmenen sivua. Tässä käänteentekevässä lausunnossa perustuslakivaliokunta totesi seuraavaa: ”Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotetussa sääntelyssä ei ole kyse perusoikeuksia rajoittavasta tai niihin puuttuvasta sääntelystä.” Tämä lausunto perustui professori Tuomas Ojasen lausuntoon, hän antoi erinomaisen lausunnon valiokunnalle. Kaksi muuta professoria pyöritteli tätä asiaa sivukaupalla.

Nyt tulen siihen, miten tämä liittyy oikeusasiamiehen toimintaan. Nimittäin oikeusasiamiehen kertomuksessa vuodelta 2022 apulaisoikeusasiamies piti kännyköiden käytön kieltämistä iltapäiväkerhossa ”ongelmallisena perustuslaissa säädetyn omaisuuden suojan näkökulmasta”. Eli hän piti tätä perusoikeusrajoituksena — en mene nyt siihen doktriiniin, mitä silloin vaaditaan — ja se, että hän piti tätä perusoikeusrajoituksena, näkyy kertomuksen seuraavasta virkkeestä: ”Perusoikeuksista ei kuitenkaan voida sopimuksessa luopua lasta tai huoltajaa sitovasti.” Tarkoittaako tämä sitä, että oikeusasiamiehen toimiston mielestä iltapäiväkerho, huoltaja ja lapsi eivät voisi edes sopia, että lapsi ei saa käyttää kännykkää iltapäiväkerhossa?

Herra puhemies! Siitä olen tietysti tuon päätöksen kanssa samaa mieltä, että yhteiset säännöt iltapäiväkerhossa tästä asiasta olisi hyvä olla, kuten nyt eduskunta on säätämässä laissa kännyköiden käyttämisestä kouluissa.

Herra puhemies! Herra oikeusasiamies! Meillä Suomessa on uniikki perustuslain kontrollijärjestelmä, ja kannatan sitä. Siinä on puutteensa, mutta kaikissa järjestelmissä on puutteensa. Mutta onko sen uniikin kontrollijärjestelmän pitänyt johtaa uniikkeihin tulkitoihin perusoikeuksista ja perustuslaista? Eduskunnan tietopalvelun avulla selvitin, ja hallituksen esityksen perusteluissa, mitä tulee koulujen kännykkäkieltoon, käy ilmi, että Euroopassa parissakymmenessä maassa on rajoitettu kännyköiden käyttöä koulussa, mutta yhdessäkään maassa ei ole nähty tällaisia perustuslaillisia ongelmia, joita pohdittaisiin sivukaupalla tai isona ongelmana, kuin Suomessa.

Herra oikeusasiamies, teillä on tärkeä rooli perustuslain tulkinnassa ja perusoikeuksien tulkinnassa Suomessa. Minä todella toivon, että te ja teidän virastonne luette tarkkaan tuon perustuslakivaliokunnan lausunnon ja otatte siitä opiksenne, ja tällainen naurettava pelleily, kuten se, että kännykän rajoittaminen iltapäiväkerhossa liittyy omaisuudensuojaan, lopuisi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.18 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On erinomaista, että oikeusasiamiehen kertomus käsitellään näin perusteellisesti. Kuulimme juuri edustaja Zyskowieczin erinomaisen analyysin. Hän osaa lakimiehenä tämän juridiikan pikkukoukerot, joihin minä en lähde sotkeutumaan.

Tärkeintä on kuitenkin, että kansalaisella on aidosti oikeus valittaa oikeusasiamiehelle asiasta, jossa hän kokee itse kokeneensa vääryyttä, ja hänellä on näin ollen aito valitustie. Sitten näitä valituksia tulee vuosittain, vuonna 23 noin 6 700 valitusta, niin että tätä tietä käytetään aidosti. Iloitsen siitä, että pitkään perustuslakivaliokunnassa olleena valiokun-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

nan jäsenenä olen huomannut, että oikeusasiamiehen ja oikeuskanslerin työnjako kun saatiin tällä voimassa olevalla lainsäädännöllä hyvään malliin, niin tämä järjestelmä toimii ja yhden valituksen käsittely kestää oikeusasiamiehellä noin yhden vuoden, joka on mielestäni asiallisen riittävä. Eihän se, totta kai, liian lyhyt ole, mutta se on asiallinen. Yksi vuosi lienee ihan asiallinen valituksen ratkaisuaika. Ja pitää tietenkin muistaa, että oikeusasiamies kun valmistelee asiaa ja tutkii asiaa, niin hänen kansliallaan pitää olla työaikaa tähän huolelliseen työhön. Ei se ole mikään olankohautusjuttu, jos vaikka nyt joku ilomantsilainen kansalainen valittaa jostakin häntä koskevasta viranomaiskäsittelystä, tekee siitä valituksen, ja hän saa siitä asianmukaisen ratkaisun.

Monessa tapauksessa olen kuullut, ikävä kyllä, semmoisiakin tapauksia, että moni kuvittelee, että perustuslakivaliokunta olisi jonkunasteinen oikeusasiamiehen ja oikeuskanslerin tekemien päätösten muutoksenhakukeino. Sitähän se ei ole, vaan perustuslakivaliokunta ja eduskunta ovat aina korostaneet näiden laillisuusvalvonnan riippumattomuutta, että me emme halua puuttua siihen, miten oikeusasiamies toimii tehtävissään, yhtä paljon kuin oikeuskanslerikaan.

Kunnioitamme näitä vallanjako-opin kunniakkaita perinteitä. Toivotaan, että tämä sama hyvä tahti jatkuu oikeusasiamiehen töissä ja toimistossa, että asianmukaisesti tulevat valitukset käsitellyiksi ja aika on se noin yksi vuosi, mikä mielestäni on asiallinen. Näin ollen ihmiset saavat aidon mahdollisuuden vielä omaa asiaansa viedä eteenpäin, jos he asian sellaiseksi kokevat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.20 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Kun nyt meillä todella käsittelyssä on tämä perustuslakivaliokunnan mietintö oikeusasiamiehen kertomuksesta, niin puutun oikeastaan siihen kokonaisuuteen, niin kuin tuolla mietinnössäkkin todetaan, että näissä kertomuksissa hyvin vahvasti, oikeastaan jokainen vuosi, toistuu sama aihe, josta ihmiset tekevät pitkälti myös eniten kanteluita, ja se on terveydenhuolto. Näin on pitkään ollut. Sehän kertoo juuri siitä, että ihmisillä on valtavasti huolta joko omasta tai niiden läheistensä tilanteesta, jotka ovat enemmän tai vähemmän riippuvaisia niistä palveluista, joita hyvinvointiyhteiskunta tarjoaa.

Pitkälti näissä kertomuksissa aina nimenomaan tarkastellaan sitä, miten potilaiden olot ja oikeudet toteutuvat. Näistä asioistahan suurimmalta osin myös nämä kantelut aina tulevat. No, miksi puutun tähän asiaan? Puutun tähän siksi, että tämä on myös ollut yksi syy, miksi ylipäättänsä Suomessa on haluttu uudistaa meidän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää, jotta ihmisten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo parantuisivat ja erilaisia eroja maan eri kolkkien välillä olisi vähemmän. Tämäkin on yhtenä — ei tietenkään ainoana, mutta yhtenä — pontimena ollut siinä, että Suomeen ylipäättänsä on sitten tehty sellainen sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, jossa on pyritty juuri siihen, että tätä yhdenvertaisuutta pystytään edistämään.

No, tämä linkittyy tietenkin tähän ajankohtaiseen tilanteeseen. Niin kuin tiedämme, joka puolella Suomea hyvinvointialueet, jotka vastaavat näiden ihmisille tärkeiden sosiaali- ja terveyshuoltopalveluiden tuottamisesta ja järjestämisestä, ovat erittäin vaikeassa tilanteessa. Rahoitus on erittäin tiukkana, ja tämä näkyy siinä, että erilaisia toimenpiteitä, joilla taloutta tasapainotetaan, eri palvelukokonaisuuksiin tehdään. Tältä osin voisi kuvitella, että

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

jatkossakin oikeusasiamiehen kertomuksissa on varmasti paljon käsitelty kanteluita liittyen juuri esimerkiksi ihmisten oloihin.

Tämä, totta kai, linkittyy tähän ajankohtaiseen tilanteeseen sen takia, että olemme tänään saaneet kuulla, millä tavalla maan hallitus ajattelee kohdistavansa uudet, lähes 200 miljoonan euron säästöt juuri niihin palveluihin, joista myös paljon näitä kanteluita tulee, kun puhutaan esimerkiksi vanhustenhoivasta ja siellä kotihoidosta. Pelkään, että näilläkin säästöillä, mikäli ne tosiasiallisesti toimeen viedään, tulee eteen tilanne, jossa entisestään ihmisten huoli omaistensa tai itsensä oloista tulee lisääntymään, ja se tulee näkymään sitten tulevien vuosien kertomuksissa. En tietenkään tätä toivo, mutta on rehellistä todeta, että tämä saattaa olla se suunta, mikäli nämäkin kaikki säästöt viedään toimeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

17.24 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin olen perustuslakivaliokunnassa ollut käsittelemässä tätä kertomusta. Tämä, minkä äärellä nyt olemme, on tietysti aivan keskeinen osa oikeusvaltion toimintaa, se, että meillä on laillisuusvalvojia, joille sitten voi viranomaisen toiminnasta kannella ja joilta myöskin sitten siihen ratkaisun saada, jos laillisuusvalvoja tämän ottaa käytäntöön. Oikeutta pitää saada silloin, kun oikeutta tarvitsee. Tämä on oikeusvaltion aivan perustavanlaatuinen asia.

Tässä edustaja Räsänen edellä kosketteli jo tätä terveydenhuollon tilannetta yhdistettynä tähän meidän todella voimakkaaseen ikääntymiseen ja sairastavuuteen. Kun siihen yhdistetään tämä valtiontalouden huono tilanne ja nämä leikkauspäätökset, on tietysti ihan selvää, että varmasti siellä terveydenhuollon puolella näitä kanteluita ja valituksia sitten laillisuusvalvojille varmasti jatkossakin tulee. Tämä on ihan päivänselvä asia.

Kiinnitän huomiota yhteen asiaan, jota myöskin perustuslakivaliokunnassa käsitelimme hallituksen esityksen yhteydessä ja josta sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on myös lausunnossaan maininnut, ja se on tämä potilaan itsemääräämisoikeutta koskeva asia. Jos oikein muistan, niin silloin kun käsitelimme tätä, se liittyi tähän Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Suomea koskevaan langettavaan ratkaisuun, jossa sitten piti tämä psykiatrisessa hoidossa olevan lääkehoitoon määrääminen täsmentää laissa. Tämä asia, jos mennään vähän yleisemmälle tasolle, on tietysti erittäin haastava. Se on voimakkaasti perusoikeuksiin kajoava. Itse saan terveydenhuollossa työskenteleviltä henkilöiltä, ennen kaikkea hoitajaportaalta, palautetta siitä, että näiden sinänsä mielestäni tärkeiden rajoitusten — ihmisen itsemääräämisoikeutta pitää kunnioittaa — toteuttaminen ja se, miten ne hallinnollisesti toteutetaan, on erittäin työllistävä asia meidän terveydenhuollossa ja se vie työaikaa. Sanoisin, että tämä on hallinnollinen kysymys, mutta tämä linkittyy voimakkaasti perusoikeuksien suojeluun. Minä jotenkin toivoisin — tässä StV:n lausunnossakin sanotaan, että tämä itsemääräämisoikeutta koskeva lakihanke on vireillä — että tähän suhtauduttaisiin sillä tavalla, että me turvattaisiin sen ihmisen oikeuden toteutuminen myös sen hoidon saatavuuden kannalta ja siten, että se henkilökunta pystyy sitä hoitoa myös antamaan, että katsottaisiin tätä molemmista näkökulmista, ei pelkästään tiukasti siitä itsemääräämisoikeuden näkökulmasta, jonka tietysti pitää olla se lähtökohta.

Ei muuta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

17.27 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Kiinnitän itsekkin huomiota terveydenhuoltoon, ja ensimmäiseksi tässä haluan todeta tuoreen tiedon, joka oli toissa päivänä tiedotusvälineissä aika näyttävästi esillä: Suomessa 18 000 henkilöä oli laittoman pitkissä jonoissa odottaen erikoissairaanhoidon pääsyä eli yli kuuden kuukauden pituisissa hoitajonoissa. No, varsinaisestihan, voisiko sanoa, operatiivisesti Valvira tehtävänsä nojalla valvoo tätä ja seuraa tilannetta ja on jopa langettanut uhkasakkoja eräille hyvinvointialueille tästä tilanteesta johtuen. Näin pitkät nämä hoitojonot eivät ole olleet vuosiin. Muistan, että aikanaan olleen lääkärilakon jälkeen oli pitkiä hoitojonoja, mutta niistäkin käytännössä sitten vuodessa selvittiin. Aikaisemmassa työssäni olen joutunut tekemisiin luonnollisesti hoitojonojen kanssa, ja käytännössä tiedän, että niitä voidaan eri tavoilla ratkoa. Voidaan ostaa palveluja toiselta hyvinvointialueelta, jolla esimerkiksi jotain tiettyä resurssia on enemmän kuin sillä, missä se jono on pitkä. Voidaan ostaa yksityiseltä sektorilta, sikäli kuin on saatavilla sellaisia hoitoja. Voidaan tehdä suunnitellusti ylitoita, joita kutsutaan lisätyöksi siellä hyvinvointialueilla, ja tämä on ollut se yleisin keino, millä näitä on ratkaistu. Yleensä kun uhkasakko langetetaan, niin sitten näitä keinoja on tehostetusti käytetty ja tilanteet ovat muuttuneet paremmiksi.

Se, miksi otin tämän esille, liittyy siihen, että 2000-luvun alussa silloinen kansanedustaja, kokoomuksen Akaan-Penttilä teki eduskunnan oikeusasiamiehelle kantelun juuri näistä hoitojonoista painottaen sitä, että kuntakohtaisia ne eivät ainakaan saisi olla. Silloin oli Uudenmaan alueella sellainen tilanne, että tulkittiin erikoissairaanhoidon ja kunnan välistä suhdetta niin, että kunta voisi määrittää, paljonko se käyttää rahaa potilaiden hoitoon erikoissairaanhoidossa, ja siitä sitten seurasi kuntakohtaisia jonoja. Tämä johti erittäin merkittävään työhön eduskunnan oikeusasiamiehen virastossa. Riitta-Leena Paunio, silloinen oikeusasiamies, teki sitten siitä selvityksen, joka johti siihen, että eduskunta sääti hoitotakuulainsäädännön, joka tuli voimaan vuoden 2004 aikana. Eli sillä, mistä aloitin puheenvuoroni, on näin pitkä tausta tässä taaksepäin.

Käytin puheenvuoron nyt siksi, että olen aikeissa tehdä itse eduskunnan oikeusasiamiehelle kantelun — toki teen sen ja valmistelen huolella kirjallisesti — joka liittyy nimenomaan gynekologisten ja silmäsairauksien hoidon sellaiseen erityisasemaan, mihin ne ovat ajautuneet ja jolla perusteltiin muun muassa nyt niille kohdennettuja Kela-korvauksia, että niitä ei ikään kuin julkisella sektorilla anneta täysimääräisesti muiden ihmisen elinten tai oireiden, sairauksien hoitoon. Mutta tähän tulen palaamaan sitten ihan kirjallisessa muodossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.30 Helena Marttila sd: Arvoisa puhemies! Halusin vielä kiinnittää huomion erityisesti yhteen vakavaan ilmiöön ja osioon, joka on otsikoitu ”Lastensuojelulaitoksen kadonneet lapset”. Lastensuojelun sijaishuollosta luvatta poistuminen ja sinne palaamatta jättäminen eli yleisemmin hatkaaminen on selvästi kasvanut viime vuosina, ja tällaisia lapsia on Suomessa vuosittain arviolta jopa sata. Nämä lapset ja nuoret joutuvat hatkassa ollessaan esimerkiksi rikosten uhreiksi, päätyvät tekemään itse rikoksia ja käyttämään päihteitä sekä kohtaavat erilaista painostamista, uhkailua ja hyväksikäyttöä, joka vakavimmillaan täyttää ihmiskaupan määritelmän, ja nuoret ovat hatkassa jopa hengenvaarassa. Tämä ilmiö on näkynyt myös oikeusasiamiehen ja kansallisen valvontaelimen lastensuojelulaitoksiin tehdyillä tarkastuksilla.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Esimerkiksi Naulakallion lastenkodissa tarkastajille kerrottiin, että jos lapsi poistuu luvatta laitoksesta tai jättää sinne palaamatta, ei yövuorossa olevalla työntekijällä ole mahdollisuuksia lähteä etsimään tai hakemaan lasta. Tähän ongelmaan oli toistuvasti pyritty saamaan korjausta pyytämällä yöaikaiseen lastenvalvontaan lisäresursointia, mutta sitä ei oltu saatu. Lagmansgårdenin koulukodista kerrottiin, että poliisilta sai virka-apua vain, jos sijaishuollosta hatkannut lapsi oli akuutisti vaarassa. Voi tietysti kysyä, onko olemassa tilannetta, jossa sijaishuollosta hatkannut lapsi ei olisi akuutissa tai konkreettisessa vaarassa.

Juuri äsken kyselytunnilla kuulin ministeriltä, että lastensuojeluun kohdistuvat lisäleikkaukset tulevat vähentämään muun muassa yöaikaista päivystystä ja siis konkreettisesti työntekijämäärää lastenkodeissa yöaikaan. Toivon todella, että hallitus nyt vielä lukisi esimerkiksi tämän oikeusasiamiehen kertomuksen ajatuksella ja peruisi nämä lastensuojeluun aiottu säästöt, ja ehkä oikeusasiamies voisi vielä kertoa oman näkemyksensä tästä vakavasta epäkohdasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

17.33 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron olettaen sen olevan viimeinen, mutta huomaan, että keskustelu edelleen jatkuu. Tässä vaiheessa kuitenkin jo haluan kiittää kollegoita erinomaisesta keskustelusta ja puheenvuoroista. Niistä nähdäkseni kuvastuu laillisuusvalvonnan merkitys ja arvo yhtenä suomalaisen oikeusvaltion kulmakivistä. Tästä ja luottamuksesta oikeusasiamiestä kohtaan kertoo myös se kanteluiden suuri määrä, yli 7 000 kantelua kertomusvuonna.

Tehokas laillisuusvalvontahan on keskeinen yksilön suojakeino hallinnon mielivallalta. Se on keskeinen keino viranomaistoiminnan laillisuuden varmistamiseksi ja perusoikeuksien toteutumiseksi.

Kertomuksessa on nostettu esille nämä kymmenen keskeistä perus- ja ihmisoikeusongelmaa, ja ajattelen niin, että niistä ainakin eräät ovat tällaisia rakenteellisia suomalaisen oikeusvaltion ongelmia. Keskeinen oikeusvaltioelementtihan on yksilön oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus saada asiansa viivytyksettä käsiteltyksi. Yhtenä näistä keskeisistä kymmenestä perus- ja ihmisoikeusongelmasta tässä kertomuksessa nostetaan esille oikeusprosessien pitkä kesto ja kalleus. Tässä on kysymys kyllä suomalaisen oikeusvaltion rakenteellisesta ongelmasta, ja Suomihan on saanut myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta tästä langettavia tuomioita. No, oikeusasiamiehen kertomuksessa tuodaan esille, että myönteistä kehitystä tässä kuitenkin osoittaa se, että julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvässä valtiontalouden kehityksessä oikeusministeriön hallinnonalan määrärahat ovat vuosittain aiempaa korkeammalla tasolla — määrätietoista työtä sen eteen, että oikeudenhoidon selonteossa esiin tuotuihin määrärahalisäyksiin päästään 2030 mennessä. Kyllähän tämä resurssipula on keskeinen syy sille, minkä takia oikeudenkäynnit Suomessa kestävät liian pitkään.

No, sitten näihin kustannuksiin: Siinäkin määrätietoinen työ hallitusohjelmaankin kirjattujen uudistusten eteen on kyllä keskeisen tärkeää. Ei voi siis olla niin, että Suomessa voi olla lompakon paksuudesta kiinni se, uskaltaako viedä asiansa oikeuteen. Kertomuksessa on tuotu esille, että Suomessahan on Euroopan vähiten oikeuteen päätyviä riita-asioita, ja uskon niin, että tämä kertoo juurikin siitä ongelmasta, että asiaa ei edes uskalleta viedä eteenpäin sen oikeudenkäyntikulturiskin takia.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

17.36 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Otin puheenvuoron vielä edustaja Marttilan puheenvuoron johdosta. Nämä ongelmalliset tilanteet lastensuojelussa, jotka hän toi esiin, ovat todellista totta ja erittäin valitettavia. Kun täällä joku kyselytunnilla kertoi olleensa lastensuojelun asiakkaana, niin en tiedä, pitääkö kaikkien ilmoittautua, mutta minäkin olen ollut. Haluan sanoa edustaja Marttilan puheenvuoron johdosta, että hallitus on uudistamassa lastensuojelulakia ja hallitus on puuttumassa siinä yhteydessä myös niihin ongelmiin, joita ammattilaiset ovat havainneet, kun he ovat halunneet näitä lapsia auttaa, ehkäistä päihteiden käyttöä ja saada hatkassa olevat lapset takaisin lastensuojelulaitokseen.

Nyt esitän eduskunnan oikeusasiamiehelle sen toivomuksen, että kun tämä lakiesitys varmaan tulee teillekin lausunnonle, ja hyvä niin, niin pyrkisitte siinä yhteydessä välttämään sellaisia ylikireitä perusoikeustulkintoja, jotka tämän päivän lastensuojelulaitoksissa vaikeuttavat lastensuojelulaitoksissa työskentelevien ammattilaisten työtä, kun he pyrkivät näitä lapsia auttamaan, pyrkivät estämään heitä joutumasta rikosten uhreiksi, pyrkivät estämään heitä päihteiden käytöstä. Edustaja Kilpi teki täällä vähän aikaa sitten, muistaakseni, lakialoitteen, jossa hän esittelypuheenvuorossa toi ilmi niitä erittäin byrokraattisia vaatimuksia, joita tällä hetkellä lastensuojelulaitoksissa tulee soveltaa, jos aiotaan esimerkiksi lasten puhelimen käyttöä rajoittaa, jos aiotaan tarkistaa se, että kun lapsi tulee hatkasta, onko hänellä päihteitä mukanaan ja niin edelleen. Eli Suomessa, jostain syystä, meidän perusoikeustulkinnat ovat erkaantuneet oikeuskulttuuriltaan Suomeen rinnastettavista maista monissa asioissa. Edustaja Honkonen viittasi tässä tulkintoihin itsemääräämisoikeudesta. Ja usein, kun oikeusasiamiehen kanslia antaa lausunnon näistä lakiesityksistä ja kun oikeusasiamiehen yhtenä tehtävänä, aivan oikein, on perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen valvonta ja se on teidän tärkeä tehtävänne, niin toivoisin että näissä tulkinnoissa seuraisitte esimerkiksi sitä linjaa, mikä oli tuossa perustuslakivaliokunnan tuoreessa lausunnossa, ettekä edustaisi tällöistä ylikireitä tulkintaa, joka vaikeuttaa ihmisten auttamista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

17.39 Helena Marttila sd: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Zyskowiczille erinomaisesta puheenvuorosta ja aiheen nostamisesta. Kuulen myös sitä viestiä kentältä, että todella ei ole riittäviä valtuuksia puuttua näihin tilanteisiin, ja onhan se erikoista, että jos on laitos, jossa on tarkoitus suojella lasta, niin on vähemmän toimivaltuuksia kuin huoltajalla monessa tilanteessa suojata.

Mutta huoleni toki liittyi erityisesti tähän resurssikysymykseen, joka myös tässä kertomuksessa erityisesti mielestäni korostuu, ja sen vuoksi halusin tämän resurssikysymyksen myös nostaa tähän rinnalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan lopuksi oikeusasiamies Jääskeläiselle mahdollisuuden kommentoida käytyä keskustelua. — Olkaa hyvä.

17.40 Eduskunnan oikeusasiamies Petri Jääskeläinen: Arvoisa herra puhemies! Arvoisat kansanedustajat! Ensinnäkin haluan kiittää perustuslakivaliokuntaa tuosta kertomuksesta antamastaan myönteisestä lausunnosta ja valiokunnan puheenjohtajaa tuon lausun-

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

non esittelystä. Kiitän myös kaikkia kansanedustajia täällä käytetyistä hyvistä puheenvuoroista. Nähdäkseni edustaja Zyskowieczin puheenvuoro oli ainoa, jossa oli kritiikkiä.

Omasta puolestani en ole näitä kännykän käyttöön kouluissa liittyviä päätöksiä koskaan antanut. Opetussektori ylipäänsä ei ole kuulunut minulle 15 vuoteen oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiesten välisessä tehtävien jaossa, ja tietääkseni myöskään nykyiset apulaisoikeusasiamiehet eivät ole antaneet näihin kännykkäasioihin ainakaan sellaisia päätöksiä, jotka olisivat jotain kohua herättäneet, eli nämä ovat vanhempaa perua. Tietysti näitä vanhoja päätöksiä on ehkä vähän vaikea arvostella nytten tämän perustuslakivaliokunnan uuden lausunnon perusteella, jota edustaja Zyskowieczkin itse nimitti käänteentekeväksi. Tietysti ne tehdään sen oikeuslähteistön perusteella, joka silloin tekohetkellä on olemassa, ja toki näissä perustuslakitulkinnossa perustuslakivaliokunnan kannanotot ovat niitä kaikkein tärkeimpiä.

Sinänsä sehän, että asioita arvioidaan ja lakia tulkitaan perusoikeusnäkökulmasta, on siis rakennettu meidän perusoikeusjärjestelmään, ja jo silloin perusoikeusuudistuksen yhteydessään omaksuttiin se perusoikeusmyönteinen laintulkintatapa, eli lakia täytyy tulkita siten, että se parhaiten edistää perusoikeuksien toteutumista.

Sitten tästä hatkaamisesta. Edustaja Marttila toi sen esiin, ja se on todellakin minustakin vakava ongelma. Mehän tuossa viime vuoden loppupuolella annoimme aika laajankin päätöksen, jossa oli kysymys juuri siitä, että esimerkiksi poliisin virka-apua koskeva sääntely näiden hatkassa olevien lasten palauttamiseksi lastensuojelulaitokseen on puutteellinen. Olen tehnyt tuosta sen päätöksen yhteydessä lainsäädäntöesityksen, ja tietääkseni tämä asia on sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla — varmaan myös sitten yhteistyötä sisäministeriön kanssa tarvitaan siltä osin, kun siinä on kysymys näistä poliisin toimivaltuuksista näihin asioihin.

Poliisin toimivaltuuksista nyt liittyen näihin perusoikeuskysymyksiin: Meillä on poliisilaissa nimenomaisesti säädetty, että poliisin on eri toimintavaihtoehtoista valittava se, joka parhaiten edistää perusoikeuksien toteutumista. Tämä on ihan suoraan poliisilakiin kirjoitettu, että tavallaan tätä perusoikeusarviointia ei sitten ainakaan oikeusasiamies voi välttää. Se on tässä meidän järjestelmässä, mutta ymmärrän, että edustaja Zyskowiecz viittaa nyt sellaisiin asioihin, joita ainakin hän pitää ylitulkintoina, ja tietysti tämä perustuslakivaliokunnan lausunto saattaa olla käänteentekevä. Se, kuinka pitkälti sitä voidaan soveltaa muissa tapauksissa, on kaikki tietysti arvioitava tapauskohtaisesti, ja tietenkin omasta puolestani vastaan vain siitä, miten itse arvioin. Oikeusasiamiehen kansliahan ei päätä eikä arvioi mitään — se on oikeusasiamies ja kumpikin apulaisoikeusasiamies, ja jokainen meistä toimii ihan itsenäisesti ja riippumattomasti, eli minä en voi muuta kuin omasta puolestani puhua.

Mutta kiitän tästä keskustelusta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 15/2024 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ystävyyden puistosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 203/2024 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 5/2025 vp

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.45 Vesa Kallio kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tarkoituksena on mahdollistaa Kuhmon kaupungissa Tönölänniemessä sijaitsevan Ystävyyden puiston luontokeskus Petolan sekä puiston tutkimuskeskuksen toiminnan päättäminen ja kiinteistökokonaisuuden luovuttaminen Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnasta. Kyseessä on hallituksen säästölaki.

Hallituksen linja suhteessa itäiseen Suomeen käy tässäkin esityksessä selväksi. Puheissa ja selvityksissä itäisen Suomen merkitystä korostetaan, mutta samaan aikaan tukea heikennetään ja toimintoja viedään pois. Muutaman henkilötyövuoden menetys voi kuulostaa vähäiseltä, mutta merkitys on suhteessa paljon suurempi Ystävyyden puiston tutkimuslaitoksen lakkauttamisen ja osaamispääoman katoamisen takia.

Hallituksen työryhmä on helmikuussa 2025 saanut valmiiksi esityksen itäisen Suomen tukemiseksi. Itäisen Suomen tukeminen ei toteudu sillä, että valtion työpaikkoja lakkautetaan alueelta. Talouden tasapainottaminen menee itäisen Suomen kehittämisen ja kasvun edelle. Alueemme näivettäminen jatkuu hallituksen taholta systemaattisena ja kaikki hallinnon rajat ylittävänä työnä.

Arvoisa puhemies! Ystävyyden puiston opastus- ja tutkimuskeskus on aikanaan perustettu suojelualueiden perustamisen kompensationsa. Suojelun myönteiset aluetalousvaikutukset eivät ole realisoituneet, mutta sen aiheuttamat tulonmenetykset jatkuvat joka vuosi, myös tulevaisuudessa. Voidaan arvioida, että Kuhmo on joka vuosi menettänyt kymmenen henkilötyövuotta metsätaloudesta, mutta Ystävyyden puiston työntekijämäärä ei ole koskaan kivunnut samalle tasolle.

Hallituksen esitys huomioi korostetusti tavoitteet julkisen talouden tasapainottamisesta sekä Metsähallituksen luontopalveluiden tarpeet löytää kustannussäästöjä. Valtio omistaa Metsähallituksen kautta 54 prosenttia metsämaan pinta-alasta Kuhmossa. Aluetalouden kannalta Metsähallituksen toiminnalla on kokonaisvaltaisesti erittäin suuri merkitys juuri Kuhmossa.

Lakiluonnosta perustellaan myös Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaan. Vaikka Venäjän kanssa tehtävä tutkimustyö onkin jäädytetty, samalla ei tule viedä elämän edellytyksiä seuduilta, jotka eniten hyökkäyssodasta Suomessa kärsivät.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on suuressa ristiriidassa hallituksen itäisen Suomen elinvoiman kohentamisyhtymien kanssa. Hallituksen tulisi tarkastella jokaista esitystään myös itäisen Suomen kasvun näkökulmasta. Tähän mennessä lähes kaikki esitykset ovat pelkästään kuihduttaneet Venäjän hyökkäyssodasta kärsineiden alueiden taloutta ja elinvoimaa sekä koko maan turvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyn perusteella tulemme toisessa käsittelyssä ehdottamaan, että lakiehdotus hylätään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

17.48 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa herra puhemies! Olen kauhulla seurannut tämän hallituksen vimmaa keskittää. Se näkyy paitsi sotessa, tietoliikenneverkoissa, yksityisteissä, työmatkakorvauksissa, aluehallinnon uudistuksessa, koulutuspolitiikassa ja siinä, miten kuntia kohdellaan, niin myös siinä, millä tavalla Metsähallituksen kautta säästetään. Tämä Ystävyyden puiston opastus- ja tutkimuskeskus Petola on perustettu, niin kuin aiemmassa puheenvuorossa sanottiin, kompensationsa suojelualueille, eli siis kompensationsa sille puulle, joka ei tule aluetalouteen, jonka kautta ei saada aluetalouteen potkua. Kuhmo on menettänyt tätä kautta noin kymmenen henkilötyövuotta metsätaloudesta vuositain. Siis sitä tällä lailla on kompensoitu.

No, mitä nyt sitten tehdään? Viedään tämä laki, jolla on kompensoitu, pois, mutta tilalle ei anneta yhtään mitään. Valtio omistaa 54 prosenttia Kuhmon metsistä, joten se, mitä siellä metsäpinta-alalla tehdään, ei ole ihan yhdentekevää. Haluan myös muistuttaa tässä puheenvuorossa, että kyllä iso osa Metsähallituksen puunmyyntituloista tulee nimenomaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueelta, eli olisihan se ihan reilua, että sinne alueelle myös esimerkiksi luontomatkailua voitaisiin saada jopa entistä enemmän.

Kuhmossa ja yleensäkin Kainuussa ja tuolla meidän vaalipiirissä on otettu tämä lakiesitys hyvin surulla vastaan, pettyneenä, ja voisi sanoa, että tuntuu varmasti monista jopa, että valtio on pettänyt lupauksensa. Kyllä herää kysymys, että kuinkakohan moni tässäkin salissa, jotka tulevat tätä lakia säätämään, edes oikeastaan tietää, mistä on kysymys, tai on käynyt koko siellä Petolassa. Olisi kannattanut käydä, niin tietäisi, mitä ollaan ajamassa alas.

Arvoisa puhemies! Suomen ja Neuvostoliiton yhteistyön edistys on auttamatta vanhentunutta lakitekstiä, ja sen ymmärtää jokainen, mutta sillä ei voida hämärtää sitä tosiasiaa, että Orpon—Purran hallitus Itä-Suomen, Oulun vaalipiirin kokoomuksen ja perussuomalaisten kansanedustajien siunaamana tulee laittamaan tämän Petolan kiinni. Se on surkeaa, se vaikeuttaa terveen luontoyhteyden luomista, se vaikeuttaa sitä luontomatkailua, se vaikeuttaa tutkimusta, elinvoimaa ja alueen kehitystä. Eihän tässä minun nähdäkseni ole mitään järkeä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

17.50 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, että jokaista säästökohdetta kuuluu täällä vastustaa, mutta paljon järkevämpi ei voisi säästö olla. Metsähallitus ja Suomen ympäristökeskus ovat sitä mieltä, että tämä rahoittaminen voidaan valtion euroilla, kansalaisten euroilla päättää kahdesta syystä. Toinen on se, että ei ole enää tutkimusta Venäjän kanssa, ei ole mitään tutkimustoimintaa siellä. Sellaista ei voi suojella, mitä ei ole enää olemassa, ja se on myöskin vähiten käyty puisto. Jos Metsähallitus on sitä mieltä — kun me joudutaan valtiontaloudessa säästämään ja sitä tehostamaan, niin kuin tässä salissa on usein kuultu — että tämä on se kaikkein järkevin kohde, ja Suomen ympäristökeskus on sitä mieltä, niin kyllähän tuen sitä päätöstä.

Olen perehtynyt tähän ja käynyt siellä myöskin ja olen kaikkien kansallispuistojen suuri ystävä. Siellä käy vähiten ihmisiä, ja nämä kaksi tutkijaa, jotka siellä ovat olleet, työllistettiin muualle, joten väite siitä, että tämä johtaa työttömyyteen, ei pidä paikkaansa. Kun on laskettu kävijämäärien kautta hintaa, niin se on Suomen kallein puisto.

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

On myös kolmas väite, että se ajetaan alas, ja sekään ei pidä paikkaansa. Ne rakennukset jäävät sinne, ja niille löytyy uudet tukijat, mutta Metsähallitus ja veroeurot eivät enää sitä tee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.52 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä Ystävyyden puisto perustettiin vuonna 1990 aikana, jolloin Neuvostoliitto oli olemassa ja yhteistyötä harjoitettiin aktiivisesti. Tämä puisto perustettiin korvaamaan niitä luonnonsuojelualueiksi jääneitä metsäalueita näille alueille, kun työpaikkoja meni suojelualueiden takia ja sitten piti saada korvaavia työpaikkoja. Tämä kyseinen Petola perustettiin silloin ja uskottiin vakaasti, että se järjestää korvaavaa työtä tälle Kuhmon seudulle. Näin ei suinkaan käynyt kuin pieneltä osin, ja nyt se loppuu sitten kokonaan.

Tietenkin Neuvostoliiton romahdettua ja Venäjän tilanteen muututtua vuonna 14 Krimin miehityksen jälkeen ja sitten vuonna 22, kun alkoi Ukrainan sota, tilannehan on mitä on, että yhteistyö itään päin loppuu. Ymmärrän kyllä siinä mielessä tämän perusteen, että nämä olosuhteet ovat muuttuneet niin rajusti, että tämä tarve tälle keskukselle on hävinnyt historian myötä. Sille me emme mahda mitään, mutta sille me kyllä voisimme tässä maassa mahtaa, että nämä hallitukset... Kuten Orpon hallitus on nyt tällä vaalikaudella osoittanut, miten se kohtelee näitä reuna-alueita, me saamme aina ihan liikuttavan kauniita puheenvuoroja täällä salissa kuunnella, miten Itä-Suomi huomioidaan. No, tässä on sitten yksi huomioon otettavaksi keino: pistetään luukut kiinni ja sulautetaan, hävitetään tämä paikka, ja sen jälkeen varmaan ollaan tyytyväisiä, että taas on tehty karhunpalvelus maaseudun ihmisille.

Meille on kyllä hyviä lupauksia annettu, kotikuntaani Ilomantsiakin ja montaa muuta paikkaa koskien. Viimeinen kamala paikka oli viime maanantaina, kun valtiosihteeri Artjoki kävi meille kertomassa, että Palokin voimalaitos Heinävedellä pitää purkaa ja ruveta ennallistamaan ja sieltä viedään meiltä sähköntuotantokin pois. Onhan se nyt aivan käsittämätöntä hommaa, että seutukuntaa on lyöty oikein urakalla ensin tämän Venäjän kaupan loputtua ja sen jälkeen sitten valtiolta on ruvennut meitä kurjistamaan, yhtäkään isoa tiehanketta ei ole tämän hallituksen aikana meille tullut. Kun ministereiltä asiaa täällä salissa kysyy, niin sieltä saa vastauksen, että Viitostietä on korjattu ja Savon rataa korjattu. Aivan oikein, näin on tapahtunut, hyviä rahoja on sinne mennyt, mutta näistä yksikään ei sijaitse Pohjois-Karjalan ja itäisen Suomen alueella. Se on aivan sama kuin perusteltaisiin Helsingin alueen parantamista New Yorkissa tapahtuvien investointien perusteella. Yhtä kaukaa haettuja esimerkkejä.

Toivoisin, arvoisa puhemies, että tähän Itä-Suomen tilanteeseen aidosti tulisi nyt parannusta. Tämä Petola on vain hyvin, hyvin pieni — hyvin, hyvin pieni — asia, mutta tämäkin koituu näiden seutukuntien tappioksi, eikä korvaavia työpaikkoja tule. Ja kuten Kuhmon kaupungista tuossa hallituksen esityksessä hyvin käy ilmi, niin yli 50 prosenttia alueista on Metsähallituksen maita, ja niillä alueilla sitten pitäisi ihmisten elää ja tehdä työtä. Esimerkiksi Kuhmossa toimii Kuhmon saha, ja jos näitä alueita rauhoitetaan lisää, niin se tarkoittaa sitä, että tämä ansiokas, hyvä, erittäin arvokasta työtä tekevä, laadukas sahalaite varmaan joutuu vaikeuksiin, kun puuvirta sahalle päin loppuu. Kun tällaisia uutisia meille tulee, niin kuin nyt on parhaillaan käsittelyssä, niin se tarkoittaa, että seutukunnan elinvoima

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

vähenee. Jos ei luonnonvaroja tässä maassa saa käyttää suomalaisten elintason korottamiseksi ja tässä tapauksessa kuuhmolaisten ja kainuulaisten elintason kohentamiseksi, olemme todella synkällä tiellä, ja sitä päivää minä en halua nähdä, että tällainen kehitys jatkuu.

Toivon, arvoisa puhemies, että asiassa päästään eteenpäin ja todellinen kehitys Itä-Suomessa alkaa ja tämä Petolan asia hoidetaan niin, että se kompensatio, mikä sieltä on tulakseen, tulee täysimääräisenä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

17.55 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa herra puhemies! Intouduin ottamaan toisen puheenvuoron, kun edustaja Aalto-Setälä tuossa niin ansiokkaasti kertoi, että se on hyvä homma, että tämä laitetaan kiinni tai että tämä muutos tulee. Minä jaan edustaja Aalto-Setälän ja myös edustaja Hoskosen ajatukset tästä tutkimusperusteesta ja yhteistyöstä. Se ei varmasti ole nykypäivää, siitä ollaan kyllä samaa mieltä. Mutta minun mielestäni kysymys on siitä, lähdetäänkö me kehittämään alueilla toimintaa johonkin toiseen suuntaan ja parantamaan sitä elinvoimaa vai ajetaan sitä alas, koska tässähän ei ole kyse ainoastaan tutkimustoiminnasta, joka nyt luonnollisesti lähtee, vaan kyse on kompensatioista aluetaloudelle. Eli siis kun sieltä ei sitä puuta saada liikkeelle samalla tavalla, kun siellä on suojelualueita, niin sitä on kompensoitu, ja nyt kun tämä laki viedään eteenpäin ja pois, niin silloinhan se kompensatio jää saamatta.

Olisin kyllä kiinnostunut tietämään, minkälaisista kompensatiota Kuhmo sitten voisi tulevaisuudessa saada ja millä tavalla sinne sitä elinvoimaa voidaan lisätä ja Itä-Suomeen yleensäkin. Mikä on se kehitys, vai laitetaan sieltä vain yksitellen yksittäisillä lakiesityksillä toimintoja alas? Sehän, että ne kiinteistöt menevät uuteen omistukseen, takaa sen, että siellä voidaan ehkä jonkunlaista toimintaa harjoittaa, mutta ei me oikeasti tiedetä, mitä toimintaa sinne on tulossa, eikä sitä valtion päästä enää voida, kun se meidän kynsistä pois löysätään.

Ihan viimeisimpänä pointtina, mikä minusta tähän olennaisesti liittyy, on se, että kun metsää hakataan, sitä metsää, millä Suomi elää ja mistä me saadaan puunmyyntituloja, erityisesti tuolta maakunnista ja Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueelta muun muassa, niin olisihan se reilua, että me saataisiin siitä myös hyötyjä. Ja kun puhun hyödyistä, niin tarkoitan sillä, että esimerkiksi sitten meidän alueen luontomatkailuun voitaisiin entistä enemmän panostaa, kun ihmiset sitä luontomatkailua selkeästi kaipaavat. Tähän toivon tulevaisuudessa joitain esityksiä, että tulisi muutakin kuin tällaisia surumielisiä, näivettäviä lakiesityksiä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 203/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi arvopaperimarkkinalain 7 luvun 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 208/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2025 vp

Pöytäkirja PTK 31/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.3.2025 pidettävään täysistuntoon.

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 28.3.2025 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi: